

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΥ ΜΑΝΓΗΣΙΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ

19 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

ΘΕΜΑ:

- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ
- ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΤΟΠΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Το παρόν τεύχος αποτελεί τα απομαγνητοφωνημένα πρακτικά της ημερίδας που διοργάνωσε η Μόνιμη Επιτροπή Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης του τμήματος Μαγνησίας του Τ.Ε.Ε., στις 19 - 6 - 92 με θέμα:

“Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι Τοπικά και Κοινοτικά Προγράμματα”

Είναι μία ακόμα συμβολή του ΤΕΕ στον δημόσιο διάλογο για την ανάδειξη και προβολή σημαντικών θεμάτων που απασχολούν την ελληνική κοινωνία.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ένας δυναμικός δεσμός, που παραμένει ακόμη με ευθύνη της Κεντρικής Διοίκησης, στο περιδώριο των πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων της χώρας μας.

Ο εκσυγχρονισμός της Ελληνικής Κοινωνίας, που προβάλλεται από κάθε κατεύθυνση ως προϋπόθεση για την ισότιμη συμμετοχή της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο γίνεσθαι μπροστά στο 2000, πιστεύουμε, ότι περνάει υποχρεωτικά και μέσα από την Τ.Α. με την αποκέντρωση της πολιτικής εξουσίας και τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή του πολίτη στις αποφάσεις που αφορούν τον ίδιο και το μέλλον του τόπου.

Η πρόσφατη αναβολή των εκλογών για το Β΄ βαθμό Τ.Α., από τη σημερινή κυβέρνηση, δεν είναι παρά μία ακόμη υπαναχώρηση της κεντρικής διοίκησης για τη διατήρηση ενός συγκεντρωτικού πελατειακού και αναποτελεσματικού μοντέλου οργάνωσης της ελληνικής κοινωνίας.

Η δικαιολογία που προβλήθηκε από τη σημερινή κυβέρνηση, ήταν, ότι χρειαζόταν περισσότερος διάλογος. Αντίθετα ο όποιος διάλογος σταμάτησε και το θέμα παραπέμφθηκε για άλλη μια φορά στις καλλένδες.

Η Επιτροπή μας θα συνεχίσει την προσπάθεια προβολής του σημαντικού αυτού αιτήματος για αποκέντρωση και Τοπική Ανάπτυξη, παρά τις δυσκολίες που συναντά, όχι μόνο από τη στάση της πολιτείας, αλλά όπως έχει κατά καιρούς λεχθεί σωστά κατά τη γνώμη μας, και τα πολιτικά κόμματα, που παίζουν τον πρώτο ρόλο στη δημόσια ζωή του τόπου, δεν ευνοούν ουσιαστικά την αναβάθμιση του σημαντικού αυτού δημοκρατικού και συμμετοχικού δεσμού παρά μόνο στις διακυρήξεις τους.

Ηλίας Ξηρακιάς Π.Μ.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ

Τοπογράφος Μηχανικός

Μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ

ΗΛΙΑΣ ΞΗΡΑΚΙΑΣ

Πολιτικός Μηχανικός

Μέλος Αντιπροσωπείας ΤΕΕ

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΤΣΙΩΤΗΣ

Πολιτικός Μηχανικός

Μέλος Αντιπροσωπείας ΤΕΕ

ΕΛΕΝΗ ΤΣΙΑΝΑΚΑ

Αρχιτέκτων Μηχανικός

ΜΙΧΑΛΗΣ ΜΟΥΧΟΣ

Αρχιτέκτων Μηχανικός

ΓΡΑΜΜΑΤΗ ΜΠΑΚΛΑΤΣΗ

Τοπογράφος Μηχανικός

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 1992

Προεδρείο: Ξηρακιάς Ηλίας, Ζήση Ροδούλα, Τσιανάκα Ελένη

09.00-10.00 ΕΝΑΡΞΗ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

10.00-10.10 Ρ. ΖΗΣΗ μέλος Δ.Ε. Τ.Ε.Ε.

Εισήγηση Μ.Ε. Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης ΤΕΕ
Μαγνησίας

10.10-10.40 Δ. ΦΕΓΓΙΤΗΣ οικονομολόγος-ειδικός σύμβουλος ΕΕΤΑΑ
Αναπτυξιακοί σύνδεσμοι-προβλήματα-εμπειρίες-προοπτικές

10.40-11.00 Μ. ΜΟΥΧΟΣ μέλος Μ.Ε. Τοπ.Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης
Διακοινοτική συνεργασία-Η εμπειρία στο Ν. Μαγνησίας

11.00-11.30 Α. ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ οικονομολόγος
Η Αυτοδιοίκηση στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας
Σχέσεις Συνδέσμων και Κοινοτικών προγραμμάτων

11.30-12.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12.00-12.30 Τ. ΝΤΕΛΕΔΗΜΟΣ Νομαρχιακός σύμβουλος
Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι και Δημοκρατικός Προγραμματισμός

12.30-13.00 Ε. ΒΑΛΙΑΤΖΑ περιβαλλοντολόγος μηχανικός-πολιτικός μηχανικός
Χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων Περιβάλλοντος

13.00-14.30 ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ξηρακιάς Ηλίας)

Κύριε Δήμαρχε Βόλου, φίλοι κοινοτάρχες, αγαπητοί συνάδελφοι.

Εκ μέρους του προεδρείου και της Οργανωτικής Επιτροπής σας καλωσορίζουμε στη σημερινή μας ημερίδα και σας ευχαριστούμε που ανταποκριθήκατε στην προσκλήσή μας.

Αρχίζουμε, λοιπόν, αμέσως τις εργασίες της πρώτης συνεδρίας μας με τους καθιερωμένους χαιρετισμούς. Δίνω πρώτα το λόγο στον οικοδεσπότη, πρόεδρο της Δ.Ε. του τμήματος Μαγνησίας του ΤΕΕ, συνάδελφο Ε. Σταυρινό.

**Ε. ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
πρόεδρος Τμήματος Μαγνησίας του ΤΕΕ**

Κύριε Δήμαρχε, Κύριοι Κοινοτάρχες, αγαπητοί συνάδελφοι, σας καλωσορίζω εκ μέρους της Δ.Ε. του ΤΕΕ στη σημερινή ημερίδα. Επίσης, πρέπει να ευχαριστήσω την οργανωτική επιτροπή και όσους συνέβαλαν στη διοργάνωση της ημερίδας.

Ο ρόλος της Τ.Α. στην πορεία για τον εκσυγχρονισμό και την ανασυγκρότηση της δομής της Ελληνικής Κοινωνίας είναι πράγματι ξεχωριστός. Όμως η αναβολή των εκλογών της δευτεροβάθμιας Τ.Α., με τη δικαιολογία του παραπέρα διαλόγου για τη μορφή των επιπέδων της αυτοδιοίκησης, από τη σημερινή Κεντρική Διοίκηση, παραπέμπει για άλλη μια φορά το θέμα της αποκέντρωσης της πολιτικής εξουσίας στις ελληνικές καλένδες. Είναι, πιστεύω, κοινή μας διαπίστωση ότι η σημερινή οικονομική και κοινωνική κρίση οφείλεται σε σημαντικό βαθμό στην ίδια τη διάρθρωση του ελληνικού κράτους. Ένα αναχρονιστικό, συγκεντρωτικό και γραφειοκρατικό κρατικό σύστημα, αναποτελεσματικό και ανήμπορο να παρακολουθήσει τις σύγχρονες απαιτήσεις οργάνωσης και διοίκησης. Η νέα πραγματικότητα που δημιουργείται με τις συμφωνίες για τη σταδιακή ενοποίηση της Ευρώπης, μας βρίσκουν ουραγούς και με μεγάλο δημοκρατικό έλλειμα.

Παράλληλα, οι συγκλονιστικές αλλαγές που γίνονται στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, δείχνουν τον τραγικό επίλογο των συγκεντρωτικών και αυταρχικών μοντέλων οργάνωσης των κοινωνιών. Είναι ανάγκη, λοιπόν, το ΤΕΕ με το κύρος που διαθέτει, να αναλάβει πρωτοβουλίες για την οργάνωση ενός υψηλού επιπέδου διαλόγου για την Τ.Α. και το ρόλο της σήμερα και αύριο και για το ρόλο του μηχανικού σ'αυτήν. Κι αυτό νομίζω ότι κάνουμε όχι μόνο με τη σημερινή ημερίδα, αλλά έχουμε πάρει και μία άλλη πρωτοβουλία. Πιστεύω ότι το επόμενο φθινόπωρο, μαζί με το Κεντρικό ΤΕΕ, θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε στη διοργάνωση συνεδρίου σε συνεργασία βέβαια με τους ΟΤΑ και την ΤΕΔΚ, που θα ξαναφέρει στην επιφάνεια και θα δεσμεύσει διοικούντες και αντιπολίτευση σ'ένα τόσο κρίσιμο θέμα. Να δούμε, αν θα τα καταφέρουμε.

Δύο λόγια για να εξηγήσω για ποιά αποκέντρωση και ποιόν προγραμματισμό μιλούμε. Πρέπει να υποδεί από την αρχή ότι ιστορικό καθήκον του προγραμματισμού είναι να εξασφαλίσει την προώθηση συγκεκριμένων στόχων για το ξεπέρασμα της κρίσης σ'όλους τους τομείς, αγροτικό, βιομηχανικό, κοινωνικών υπηρεσιών κλπ. Αξιοποιώντας, βέβαια, ταυτόχρονα πλήρως το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας. Αυτό το τελευταίο είναι που δίνει μία μεγάλη ζωτική εμβέλεια στον προγραμματισμό.

Ακόμη πρέπει να πούμε ότι η διαδικασία του σχεδιασμού είναι ανάγκη να είναι συνεχής, πλούσια σε υποκείμενα και γνώσεις, μία διαδικασία δηλαδή ικανή να τροφοδοτεί τη συζήτηση και να ανατροφοδοτείται απ'αυτήν. Με δύο λόγια ο προγραμματισμός είναι στρατηγική για να πραγματοποιηθούν σοβαρές διαρθρωτικές αλλαγές στους δεσμούς και την κοινωνία. Μ'αυτές τις σκέψεις δάδελα να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ξηρακιάς)

Ευχαριστούμε τον πρόεδρο του ΤΕΕ και καλούμε στο βήμα τον Δήμαρχο Βόλου και συνάδελφο μηχανικό Δ. Πιτσιώρη για το δικό του χαιρετισμό στην ημερίδα μας.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΛΟΥ (Δ.Πιτσιώρης)

Αγαπητέ πρόεδρε, κυρίες και κύριοι.

Ασφαλώς, πρέπει να ευχαριστήσουμε, εμείς οι άνθρωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το ΤΕΕ και την Οργανωτική Επιτροπή, που σε τέτοιους χαλεπούς καιρούς, επιμένει να βάζει για συζήτηση θέματα που δεν αφορούν στενά την τάξη των μηχανικών. Δεν θα ήθελα να σχολιάσω το γεγονός ότι αυτή η ημερίδα γίνεται με την απουσία αυτών που ουσιαστικά και κατ'εξοχήν ενδιαφέρει το θέμα. Ομως είναι ένα δείγμα της κρίσης που διέρχεται και ο δεσμός της Τ.Α. και γενικά της γενικότερης κρίσης που διαπερνά όλο το κοινωνικό σώμα στη χώρα μας. Παρ'όλα αυτά θα επιμείνουμε. Δεν έχουμε άλλη επιλογή. Οι πολίτες μας εκλέγουν, έστω ανά τέσσερα χρόνια, και μας εμπιστεύονται την πορεία των τοπικών θεμάτων. Και βέβαια το καίριο ζήτημα πάντα είναι ποιά είναι τα τοπικά θέματα. Από την ερμηνεία τι είναι τοπικό θέμα προκύπτει και ο ρόλος της Τ.Α. Και υπάρχουν πάρα πολλές ερμηνείες όπου το τοπικό θέμα τελικά μπορεί να θεωρείται ότι στη μεγαλύτερη πλειοψηφία πρέπει να αποδοθεί στην Τοπική Αυτοδιοίκηση υπάρχει μία άλλη ερμηνεία όπου ένα μεγάλο μέρος των τοπικών θεμάτων, επειδή η Τ.Α. είναι όπως είναι σήμερα κατακερματισμένη μεταφέρεται στην κεντρική διοίκηση. Ο τίτλος και το περιεχόμενο αυτής της ημερίδας έρχεται ακριβώς να δείξει αυτά τα μεγάλα ζητήματα της Τ.Α., τα οποία παραμένουν αναπάντητα ή προσεγγίζονται, αν θέλετε, κατά περιόδους και αφήνονται μετά πάλι στο τέλμα. Και περνάμε μία περίοδο, που τόσο τα θέματα της Τ.Α., όσο και ο τρόπος που η Τ.Α. τα αντιμετωπίζει, βρίσκονται σε στασιμότητα, όταν την ίδια ώρα, την ίδια εποχή

μπαίνουν οι υψηλοί στόχοι για γρήγορη ανάπτυξη και κλείσιμο της γαλίδας που χαρακτηρίζει τη διαφορά μεταξύ Ελλάδος και Κοινοτικών χωρών (ΕΟΚ), ενώ ταυτόχρονα περιπλέκεται ολοένα και περισσότερο με μεταφορά και στη χώρα μας των αμφιβολιών που υπάρχουν ή των νέων δεδομένων που υπάρχουν για την ίδια την έννοια της ανάπτυξης και το περιεχόμενό της και πως αυτή πρέπει να προσδιοριστεί.

Η Ελλάδα είναι σε μία τραγική θέση, δεν είναι μία χώρα αναπτυγμένη, που να έχει την πολυτέλεια να βάζει αυτό το ερώτημα, ανεξάρτητα αν το κάνουν κάτω από μία βιαστική και δική τους οπτική οι χώρες του αναπτυγμένου βορρά, αλλά από την άλλη μεριά δεν παύει να είναι μία χώρα την οποία διαπερνά η προβληματική ποιας ανάπτυξης, από ποιούς και πως. Αρα ν' ανακεφαλαιώσουμε, τοπικά θέματα και ποιος τα αναλαμβάνει. Υπάρχει συνταγματικό άρθρο που καθορίζει ότι η διαχείριση των τοπικών θεμάτων ανατίθεται στην Τ.Α., Α', Β' και Γ' βαθμού. Σήμερα έχουμε αυτοδιοίκηση Α' βαθμού, η οποία είναι εκ των πραγμάτων ξεπερασμένη από το γεγονός ότι έχουμε μία πασπερμία μικρών ΟΤΑ. Το σύνταγμα όμως ταυτόχρονα μιλάει για Β' βαθμό αυτοδιοίκησης, που έρχεται ακριβώς να απαντήσει στο πρόβλημα αυτό και να ενώσει μικρότερους ΟΤΑ ή όλους τους ΟΤΑ κατά διαμέρισμα, κατά νομό ή κατά επαρχία, ανάλογα ποια επιλογή θα γίνει στην αντιμετώπιση θεμάτων που φεύγουν από τα διοικητικά όρια ενός μικρού ή μεσαίου ή και μεγάλου ΟΤΑ. Και ενώ, λοιπόν, όλα τα θέματα αυτά τα συζητάμε σχεδόν μία 10ετία μπήκαμε στην κρίσιμη 10ετία, που μπαίνουμε προς το 2000 και δεν φαίνεται τουλάχιστον η κεντρική εξουσία να είναι αποφασισμένη να τολμήσει. Το θεωρεί ένα θέμα δευτερεύον, αν θέλετε, σε σχέση με τα εθνικά θέματα ή την οικονομία της χώρας και το αφήνει πίσω-πίσω. Ταυτόχρονα, μη δίνοντάς του προτεραιότητα, μεγενθύνει τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται πλέον και την αδυναμία να κινητοποιηθεί ο τοπικός παράγων και να αντιμετωπίσει μία σειρά από θέματα που η κεντρική εξουσία από χρόνο σε χρόνο καταλήγει πλέον με κοινή αν θέλετε διαπίστωση να είναι ανίκανη και αδύναμη ή αναποτελεσματική στο να τα επιλύσει. Η διαδημοτική ή διακοινοτική συνεργασία είναι το άλλο θέμα. Εδώ είμαστε πάλι

πίσω. Υπάρχουν μικρές εμπειρίες τέτοιων συνεργασιών, ενώ συνεχίζει να υπάρχει η αμυντική δάλεγα στάση των περισσότερων ΟΤΑ γύρω από την ανάγκη να ξεπεράσουν τα προβλήματα μικρού μεγέθους και να προχωρήσουν σε μία συνεργασία τέτοια που και την ιστορικότητα των Αυτοδιοικήσεων να μη δίζει αλλά και ταυτόχρονα την επίλυση θεμάτων που ξεπερνούν τα διοικητικά τους όρια να την αναδέσουν, να την προωθήσουν μέσα από συνεργασία Διαδημοτική ή Διακοινοτική. Είμαστε άτολμοι. Εδώ είναι η δική μας ευθύνη. Διότι αν από τη μεριά της κεντρικής διοίκησης υπάρχει το σταμάτημα και η αποεπιμέλωση αυτού του θέματος, από την πλευρά της Τ.Α. απαντούμε: εμείς με εξίσου άτολμη στάση. Δεν παίρνουμε τις πρωτοβουλίες, είμαστε οχυρομένοι πίσω από τα συμφέροντα του ΟΤΑ που εκπροσωπούμε και πολλές φορές έχουμε την αίσθηση σ'αυτή τη χώρα ότι περνώντας από τον έναν ΟΤΑ στον άλλο, διέρχεσαι τα εθνικά σύνορα και πηγαίνεις από μία χώρα σε άλλη. Έτσι, δεν μπορώ να καταλάβω π.χ. γιατί η διαφορά μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας για τις ποσότητες του νερού που θα περνάνε από το Στρυμόνα ή το Νέστο δεν είναι μεγαλύτερη από τις διαφορές του Δήμου Βόλου από τις γειτονικές Κοινότητες για το πώς θα επιλύσει το θέμα της ύδρευσης. Στο κάτω κάτω με τη Βουλγαρία ή τη Γιουγκοσλαβία διαπραγματευόμαστε το θέμα της άρδευσης όχι της ύδρευσης. Εδώ έχουμε ουσιαστικά τέσσερα χρόνια και διαπραγματευόμαστε αν το Πολεοδομικό Συγκρότημα θα πάγει να πίνει νερό. Διότι θα πάγει να πίνει νερό. Αυτή τη στιγμή έχει αγγίζει πάλι τα ποιοτικά όρια που προβλέπονται από τις οδηγίες, που σημαίνει εγώ, ως υπεύθυνος της ύδρευσης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος, παίρνω ήδη από χθες τη μεγάλη ευθύνη απέναντι στον πληθυσμό, αν μέσα από τους κρουούς του δικτύου θα διοχετεύεται νερό του οποίου τα χλωριούχα ξεπερνούν τα 250 ppm (και θα τα ξεπερνάει μέχρι το Νοέμβριο) ή που η σκληρότητα αγγίζει ή ξεπερνάει τα όρια. Μπροστά σ'αυτά τα ζητήματα και σε άλλα, αναφέρω ένα (το πιο επιτακτικό) το να μη μπορείς να τροφοδοτήσεις το Πολεοδομικό συγκρότημα με κατάλληλο νερό, τι κάνουμε όλοι μας; Ποιά είναι η απάντηση που δίνουμε. Αντί να δίνουμε το χέρι και να προχωρούμε σε θαρραλέες προτάσεις συνεργασίας και

διαδημοτικής ή διακοινοτικής Ανάπτυξης, αντίθετα οχυρονόμεθα χρόνο με το χρόνο περισσότερο στο καβούκι μας, με αποτέλεσμα τα προβλήματα να οξύνονται και η δυσαρέσκεια των συμπολιτών μας, η οποία απευδύνεται βεβαίως σε όλους αλλά και σε μας, να αυξάνει. Δεν θέλω να επεκταθώ σε μακρύ χαιρετισμό, αλλά δράττομαι της ευκαιρίας κάθε φορά για να πω τον πόνο μου. Και είναι πόνος. Οι Δήμοι Βόλου και Ν. Ιωνίας και η κοινότητα Διμηνίου έχουν μία εμπειρία πολύ ικανοποιητικής διαδημοτικής συνεργασίας που έχει εδραιωθεί και αποδώσει εδώ και δέκα (10) χρόνια, είτε αφορά την κοινή αντιμετώπιση του θέματος της αποχέτευσης, ύδρευσης κ.λ.π., είτε αφορά την κοινή αντιμετώπιση της χωματερής για τη διάθεση των απορριμμάτων, που όπως ξέρετε δεν είναι μόνο οι τρεις (3) ΟΤΑ που διαδέτουν τα απορρίμματά τους, αλλά είναι και άλλες 14 κοινότητες περιαστικών περιοχών. Οι δύο (2) αυτές επιχειρήσεις που λειτουργούν ως Νομικά πρόσωπα, έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους στο να φέρνουν σε πέρας το έργο τους και νομίζω ότι μπορούμε να αντλήσουμε τα πάμπολα θετικά που έχει να επιδείξει η εμπειρία αυτής της διαδημοτικής συνεργασίας που υπάρχει στο πολεοδομικό συγκρότημα και να την μεταφέρουμε ευρύτερα και σε άλλα σημεία του Νομού. Τελειώνοντας, ασφαλώς και δεν μπαίνει αυτή τη στιγμή υπό καθεστώς Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας να υποχρεώσουμε τους ΟΤΑ να ανασυνταχθούν σε νέες γεωγραφικές και πληθυσμιακές ενότητες. Διαφαίνεται ότι τέτοιες αλλαγές δεν μπορούν να επιτευχθούν σε περιόδους Δημοκρατικής ομαλότητας. Δυστυχώς, θάλεγα, διότι παραμένει ως ένα πλεονέκτημα των εκτάκτων περιόδων ότι αποτόλμησαν πολλές φορές να περάσουν τους πιο αποτελεσματικούς κώδικες (απαλλοτριώσεις κ.λ.π.). Αν γάζετε θα δείτε ότι υπάρχουν πολλές φορές σημαντικά Νομοθετήματα και Διατάγματα δικτατορικών περιόδων (αναγκαστικοί νόμοι). Αντίθετα, οι κοινοβουλευτικοί περίοδοι της χώρας μας έχουν χαρακτηριστεί ως περίοδοι, ατολμίας τοπικής και κεντρικής εξουσίας να λύσουν τα θέματά τους. Εδώ δεν μας φταίει κανένας, ούτε μπορούμε να παίζουμε το κρυφτούλι και να ρίχνουμε ο ένας στον άλλο τις ευθύνες. Οι ευθύνες όπως νομίζω ότι αποτόλμησα να προσεγγίσω το θέμα

αφορούν και την κεντρική και τοπική εξουσία, αφορούν όλους μας, διότι και την τοπική και την κεντρική εξουσία εμείς την εκλέγουμε, αντανακλούν τις δικές μας ατολμίες, τους δικούς μας φόβους, τη δική μας αδυναμία να συλλάβουμε αυτά τα θέματα με τη σημερινή ή την αυριανή μορφή τους.

Λοιπόν, ΤΕΕ προχώρα. Εμείς τι κάνουμε Κύριοι πρόεδροι των Κοινοτήτων. Βλέπω την εικόνα που υπάρχει όσον αφορά την παρουσία κοινοταρχών. Η ΤΕΔΚ δεν είναι σήμερα παρούσα. Βλέπετε το κατ'εξοχήν συλλογικό μας όργανο το οποίο πρέπει να ενοποιεί τις διαφορές μας και, αν θέλετε, τις μικρότητές μας, που ξεκινούν από την περιορισμένη οπτική που πολλές φορές βλέπουμε τα θέματα, δεν δίνει με την παρουσία του τον τόνο σ'αυτά τα θέματα και δεν γίνεται μόνο με το σημερινό συλλογικό μας όργανο. Και στο παρελθόν τα συλλογικά μας όργανα ουδέποτε διέπρεψαν δια των πρωτοβουλιών των και δια της προσωπικότητας του οργάνου. Αυτό πάλι εμάς βαρύνει και κανέναν άλλον.

Λοιπόν, μέχρις ότου καταλάβουμε ότι πρέπει ο καθένας από μας να πάρει λίγο περισσότερο θάρρος και τόλμη απ'αυτή που δείχνουμε, για να γίνει και ο πολίτης πιο τολμηρός και πιο ορθός στην αντιμετώπιση, γιατί εδώ υπάρχει το δίλλημα "η κότα και το αυγό". Είμαστε αντανάκλαση του κόσμου, οπότε ο κόσμος δεν δέχεται αυτή τη στιγμή μία πιο θαρραλέα αντιμετώπιση των θεμάτων ή έχουμε έναν ρόλο να διαδραματίσουμε ξεπερνώντας, αν θέλετε, την κοινή γνώμη που εμείς σε κάποιο βαθμό την έχουμε διαμορφώσει και όχι μόνο εμείς.

Δεν ξέρω αν πρόσφερα τίποτα το καινούργιο, προσπάθησα νομίζω όμως να φέρω τον προβληματισμό εκεί που είναι στάσιμος εδώ και αρκετά χρόνια, με την ελπίδα ότι από τα πράγματα θα πιεστούμε γρήγορα ή αργά να δώσουμε λύσεις, οπότε θα είναι πιο άσχημο, διότι αυτή η λύση που γίνεται με εκβιαστικό τρόπο χρονικά δεν είναι πάντα η καλύτερη μέθοδος για να δίνονται τέτοια θέματα τα οποία θέλουν συναίνεση, θέλουν ωρίμανση, θέλουν χίλιες δυό άλλες διαδικασίες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Ξηρακιάς)

Θέλω να ευχαριστήσω το Δήμαρχο Βόλου για την προσπάθεια που έκανε, με σαφήνεια και ειλικρίνεια να προσεγγίσει τα θέματα της Τ.Α. Να πούμε μόνο για την ιστορία, στην παρατήρηση που έκανε για την απουσία της ΤΕΔΚ από την ημερίδα ότι, και η οργανωτική επιτροπή και η Δ.Ε του ΤΕΕ ξεκινήσαμε αυτή την προσπάθεια με στόχο να συνδιοργανώσουμε την ημερίδα με την Τ.Α. Δυστυχώς, η ΤΕΔΚ αρνήθηκε και έτσι αναγκαστικά προχωρήσαμε μόνοι μας, γιατί, όπως είπε και ο Δήμαρχος, θα επιμείνουμε έστω και αν έχουμε μείνει πολλοί λίγοι.

Δίνω τώρα το λόγο στην εκπρόσωπο της Δ.Ε. και της Οργανωτικής Επιτροπής συνάδελφο Ρ. Ζήση

ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ**Τοπογράφος μηχανικός μέλος Δ.Ε. ΤΕΕ**

Το ΤΕΕ, με πάγιο το ενδιαφέρον του για τη μελέτη, θέσπιση και υλοποίηση δεσμών με τους οποίους προάγεται η όλη αναπτυξιακή προσπάθεια του Νομού μας και εδραιώνεται ο δεσμός της Αυτοδιοίκησης, αποφάσισε αυτή την ημερίδα, μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, για τη διαμόρφωση τεκμηριωμένων θέσεων και προτάσεων πάνω στο θέμα των αναπτυξιακών συνδέσμων (ΑΣ), των κοινοτικών προγραμμάτων και των Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΤΑΠ).

Η ημερίδα οργανώνεται από τη μόνιμη Επιτροπή Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, που έχει συστήσει το ΤΕΕ, στα πλαίσια της πολιτικής του να συμβάλλει στη μελέτη των καιρίων προβλημάτων του τόπου, καθώς και στην ενίσχυση των δεσμών της Τοπ. Αυτοδιοίκησης με κατεύθυνση τη διεύρυνση του ρόλου της, την κατοχύρωση των πόρων της και τη δημιουργία επιτελικών οργάνων στους Δήμους και τις Κοινότητες, για να είναι δυνατή η συμμετοχή

τους τόσο στον προγραμματισμό και σχεδιασμό, όσο και στην υλοποίηση της περιφερειακής πολιτικής.

Βασική προϋπόθεση, για να παίζει η Αυτοδιοίκηση τον πραγματικό της ρόλο, ν' αναλάβει δηλαδή τον προγραμματισμό και σχεδιασμό του χώρου καθημερινής ζωής των κατοίκων, είναι η στελέχωση των υπηρεσιών της με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό. Οι μηχανικοί, λοιπόν, είναι εκείνοι που πρέπει να πλαισιώσουν και επαγγελματικά την Τ.Α., σαν ο κατ'εξοχήν αναπτυξιακός επιστημονικός κλάδος, που γνωρίζει το ρόλο, τις αρμοδιότητες και τα προβλήματα της Τ.Α.

Θα λέγαμε, βέβαια ότι και άλλοι φορείς (επιστημονικοί, κοινωνικοί ή παραγωγικοί) νομιμοποιούνται και πρέπει να ασχοληθούν με το σημερινό μας αντικείμενο, είτε από εξειδικευμένη επιστημονική σκοπιά, είτε σε σχέση με την ουσιαστικοποίηση του ρόλου του λαϊκού παράγοντα στα προβλήματα της δημόσιας ζωής του τόπου.

Για μας τους τεχνικούς επιστήμονες, το θέμα των Αναπτυξιακών Συνδέσμων, καθώς και άλλων αναπτυξιακών δεσμών της Τ.Α., έχει και ένα άλλο νόμιμο ενδιαφέρον, μια και αντιπροσωπεύει στις σημερινές συνθήκες, μία από τις σημαντικές διαστάσεις της προαγωγής της "τεχνικής κίνησης και ανάπτυξης της χώρας". Πραγματικά το οργανωτικό και το τεχνολογικό υπόβαθρο της λειτουργίας αυτών των συνδέσμων, καθώς και των δημοτικών και κοινοτικών επιχειρήσεων, μαζί με τη χρηματοδοτική-οικονομική πλευρά της υπόστασής τους, είναι τα δύο βασικά σκέλη που πρέπει να τους στηρίζουν σωστά, αν θέλουμε να αποφευχθούν μελλοντικοί κλυδωνισμοί και αστοχίες, που θα μπορούσαν να προκαλέσουν όχι μόνο την αποτυχία σε επιμέρους λειτουργίες, αλλά και την αδρανοποίηση του ίδιου του δεσμού.

Η σημερινή ημερίδα δεν στοχεύει να εξαντλήσει το θέμα. Έχει σκοπό να αναπτύξει και να πλουτίσει έναν πολύπλευρο προβληματισμό, εξοπλίζοντας τόσο την Τ.Α., όσο και τα επιτελικά όργανα της κεντρικής εξουσίας, μα και τον τεχνικό κόσμο, με απόψεις και προτάσεις που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες.

Ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος είναι ο δεσμός που έρχεται να αντιμετωπίσει ουσιαστικά την απολυδιάσπαση της Τ.Α. στη χώρα μας και τον κατακερματισμό της σε χιλιάδες Δήμους και Κοινότητες, με αποτέλεσμα μια όχι ιδιαίτερα αποδοτική λειτουργία. Ο Α.Σ. συστήνεται από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Δήμους και Κοινότητες), κατά γεωγραφική ενότητα και σε εθελοντική βάση.

Ο ρόλος που έχουν να διαδραματίσουν οι Α.Σ. είναι :

α) Πολιτικός: Προωθούν τη συνεργασία μεταξύ των ΟΤΑ (διακοινοτική αλληλεγγύη - συνεργασία, αύξηση διαπραγματευτικής δύναμης) και αποτελούν όργανο στρατηγικού σχεδιασμού της τοπικής ανάπτυξης

β) Αναπτυξιακός: Ο Α.Σ. έχει ένα ρόλο κυρίως αναπτυξιακό. Οι δραστηριότητες που μπορεί να αναπτύξει είναι πολλές, μπορούν όμως, να ομαδοποιηθούν στους ακόλουθους πέντε άξονες:

- 1) Κατάρτιση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΤΑΠ)
- 2) Δημιουργία προϋποθέσεων αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού, με την παροχή τεχνικής υποστήριξης (προγράμματα επιμόρφωσης ανθρώπινου δυναμικού, παροχή συμβουλών προς τους φορείς των οικονομικών δραστηριοτήτων κ.λ.π.)
- 3) Μελέτη και κατασκευή τεχνικών έργων (αγροτική οδοποιία, σχολεία, αθλητικά και πολιτιστικά κέντρα κ.λ.π.)
- 4) Παροχή υπηρεσιών (διαχείριση απορριμμάτων, ύδρευση, άρδευση, διαχείριση βοσκοτόπων, αντιπυρική προστασία, πολιτιστικές εκδηλώσεις κ.λ.π.)
- 5) Αξιοποίηση τοπικών φυσικών ή άλλων πόρων (αξιοποίηση δασών, ορυκτού πλούτου, μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αξιοποίηση και προβολή παραδοσιακών δραστηριοτήτων των κατοίκων κ.λ.π.).

Παρ'όλο που οι Α.Σ. ξεκίνησαν με καλές προοπτικές, παρατηρείται μια καθυστέρηση στη σύστασή τους από το 1984 που δεσμοδετήθηκαν μέχρι σήμερα. Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται τόσο σε τοπικιστικές μικροκομματικές αντιθέσεις, όσο και στην έλλειψη σωστής ενημέρωσης για τα πλεονεκτήματα που διαθέτουν οι Α.Σ. Σήμερα η πλειοψηφία των Α.Σ., κάνει τα πρώτα της

θήματα και ο βαθμός δραστηριοποίησής τους συνήθως εξαντλείται στη διαχείριση των απορριμμάτων και στον σταδιακό εξοπλισμό, που θα τους επιτρέψει να πραγματοποιήσουν μικρά τεχνικά έργα.

Αυτός ο χαμηλός βαθμός δραστηριοποίησης ή κατ'άλλους η αδρανοποίηση των Δ.Σ. οφείλεται στους εξής κύριως λόγους :

- Στην ύπαρξη εμποδίων για τη στελέχωση των συνδέσμων με προσωπικό και κυρίως στην έλλειψη εξειδικευμένων επιστημονικών στελεχών.
- Στην έλλειψη οικονομικών πόρων. Δεν υπάρχει δεσμοδετημένη ροή πόρων από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προς τους Συνδέσμους.
- Σε μερικούς περιορισμούς του δεσμικού πλαισίου και στην αναστολή εφαρμογής δεσμών απαραίτητων για τη δραστηριοποίηση των Συνδέσμων, όπως π.χ. οι προγραμματικές συμβάσεις.
- Στον λαθεμένο σχεδιασμό, σε πολλές περιπτώσεις, των γεωγραφικών ενοτήτων (με τα πραγματικά κοινά χαρακτηριστικά), που δεν διευκολύνει τη δημιουργία των Συνδέσμων.
- Στην έλλειψη ουσιαστικής ενεργοποίησης των Δ.Σ. των ΑΣ

Για να αποφευχθεί η παραπέρα υποβάθμιση του ρόλου των Συνδέσμων που εμφανίζονται σήμερα είτε αδρανοποιημένοι, είτε απλά διοικητικοί μηχανισμοί της Τ.Α. Α' βαθμού πρέπει να ληφθούν κάποια μέτρα, που συνοψίζονται στα εξής :

- Θεσμοθέτηση της κατανομής ενός ποσοστού των ΚΑΠ στους ΑΣ
- Άμεση δυνατότητα δημιουργίας Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών για τον καθορισμό θέσεων προσωπικού (διοικητικού και επιστημονικού) ανάλογα με τη δραστηριότητα κάθε συνδέσμου
- Συμμετοχή των Συνδέσμων στον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της περιφέρειάς τους

- Δέσμευση μέρους του Νομαρχιακού Προγράμματος και μέρους του προγράμματος των Υπουργείων για έργα ΑΣ.
- Ειδική διευκόλυνση στους Συνδέσμους για τη σύναψη δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, χωρίς να χρειάζεται να εγγυηθούν οι ΟΤΑ - μέλη, για την εκπλήρωση του δανείου.
- Καθορισμός συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων για τους ΑΣ στο Δ.Κ.Κ., όπως αρμοδιότητες για διάνοιξη αγροτικής οδοποιίας, κοινή αποκομιδή απορριμμάτων, μεταφορά μαθητών, καθαριότητα ακτών και επαρχιακών δρόμων, αγορά και χρησιμοποίηση ασθενοφόρου κ.λ.π.
- Ουσιαστική αύξηση της ΣΑΤΑ για τους ΟΤΑ και δεσμοδέτηση συγκεκριμένου ποσοστού από αυτή για τους ΑΣ
- Χρηματοδότηση των Συνδέσμων για την εκπόνηση Τοπικών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (Τ.Α.Π.)
- Αναλυτική και έγκαιρη πληροφόρηση για προγράμματα της ΕΟΚ και για προγράμματα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους.

Παράλληλα με τη διεκδίκηση των παραπάνω αιτημάτων, θα πρέπει οι ΑΣ να αναλάβουν δραστηριότητες και πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη της διακοινοτικής συνεργασίας και την επίλυση κοινών προβλημάτων όπως :

- Κοινές προτάσεις για έργα της περιοχής
- Από κοινού εκτέλεση έργων όλων των μελών του Συνδέσμου
- Οργάνωση αυτοτελούς λειτουργίας του Συνδέσμου, με την έγκαιρη καταβολή της εισφοράς των μελών.

Επειδή το θέμα δεν εξαντλείται στη δική μας αναφορά και επειδή οι επιμέρους εισηγήσεις και παρεμβάσεις θα καταγράφουν προβλήματα και εμπειρίες και δ' απαντήσουν σε πολλά ερωτήματα, πρέπει εδώ να σταματήσω, ώστε να δοθεί ο χρόνος σε όλους σας να τοποθετηθείτε και ν'αναπτύξετε το θέμα.

Ας μου επιτρέψετε μόνο να τονίσω κάτι με αφορμή τη διοργάνωση της πρώτης ημερίδας της νεοσυσταθείσας Μ.Ε. Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης.

Πιστεύουμε ότι η συνεργασία ΤΕΕ με την Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν θα πρέπει να σταματήσει στο διάλογο με τους Δημάρχους και Κοινοτάρχες, αλλά μέσω αυτών να προχωρήσει στους δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους, τις τεχνικές υπηρεσίες και τις δημοτικές επιτροπές, ώστε η λήψη των αποφάσεων που γίνεται στο επίπεδο των εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού, να έχει βασισθεί σε επιστημονική ανάλυση των προβλημάτων και γνώση των επιπτώσεων των λύσεων που προτείνονται.

Το ΤΕΕ Μαγνησίας με το δυναμικό των επιστημόνων διαφόρων ειδικοτήτων που το πλαισιώνουν, μπορεί να μελετήσει θέματα γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος για την Τ.Α. (και το έχει κάνει ήδη μέχρι σήμερα) τα οποία θα εντοπισθούν και θα μελετηθούν σε συνεργασία με τους ΟΤΑ.

Η συνεργασία μπορεί να επεκταθεί και στην ενημέρωση των πολιτών της κάθε περιοχής με ημερίδες, συνέδρια, εκδόσεις, δημόσιες συζητήσεις και άλλους τρόπους. Είναι σκόπιμο, όμως, τόσο για τα θέματα, όσο και για τους τρόπους συνεργασίας να αναλάβουν πρωτοβουλία και οι ίδιοι οι ΟΤΑ.

Αλλωστε ο ρόλος του ΤΕΕ δεν μπορεί παρά να είναι και να παραμείνει συμβουλευτικός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε την καλή συνάδελφο Ρ Ζήση και καλούμε στο βήμα τον κ. Φεγγίτη εκπρόσωπο της ΕΕΤΑΑ.

ΦΕΓΓΙΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Οικονομολόγος

Συμβουλος της ΕΕΤΑΑ

Είμαι υπεύθυνος Θεσσαλίας της ΕΕΤΑΑ και δουλεύω στο χώρο αυτό από το 1987. Θα προσπαθήσω η εισήγησή μου να μη σταθεί σε συγκεκριμένες θέσεις της Τ.Α. και των οργάνων της, αλλά θα παντρέγω κάποιες κωδικοποιήσεις που βγήκαν μέσα από την εμπειρία επτά χρόνων δουλειάς μου στο χώρο της Τ.Α.

και ειδικότερα των Αναπτυξιακών Συνδέσμων. Θα ήθελα να ξεκινήσω με δύο (2) παραμέτρους τους οποίους θεωρώ πολύ καθοριστικούς. Πιστεύω, αν και οι εμπειρίες δεν το απέδειξαν ακόμη, αλλά υπάρχουν παραδείγματα που ενισχύουν αυτό που θα πω τώρα ότι η σύλληψη του Α.Σ. σαν δεσμικού και αναπτυξιακού εργαλείου, κατά τη γνώμη μου, είναι επαναστατική σύλληψη ικανή και αναγκαία να οδηγήσει την περιφέρεια στην ανέλιξή της, στην εξέλιξή της και στην αποτελμάτωσή της. Θάθελα εδώ να πω πως, παρ'όλο που πολλές φορές ταυτίστηκαν ή θεωρήθηκαν σαν τον πρόδρομο της συνένωσης Δήμων και Κοινοτήτων, θάταν πολύ άστοχο να το συνδέσουμε τουλάχιστο από τώρα σ'αυτή την προοπτική. Η εμπειρία έδειξε ότι αυτός ο συνδυασμός έφερε πολλές συγχύσεις και προβλήματα, που όχι μόνο στέρησαν το δεσμό από μία δυναμική εξέλιξη, αλλά έκαναν ζημιά και στον ίδιο το δεσμό της συνένωσης Δήμων και Κοινοτήτων. Η δεύτερη εισαγωγική παρατήρηση είναι ότι η σύσταση του Α.Σ. δεν είναι πανάκεια. Απόδειξη ότι μετά την έκρηξη του δεσμού του ΕΑΠΤΑ, που προέτρεπε τις Κοινοότητες σ'αυτό το δεσμό, είχαμε πάρα πολλούς αναπτυξιακούς συνδέσμους σε σύσταση ή ακόμη υπό σύσταση και νομίζω είναι η περίπτωση του Ν. Μαγνησίας, που απέδειξαν ότι τελικά ο χαμένος χρόνος των 3 ετών έγινε μπούμεραγκ για τον ίδιο το δεσμό. Και δίνουν επιχειρήματα σ'αυτούς που θέλουν να χτυπήσουν το δεσμό των Α.Σ., αλλά και την ίδια την Τ.Α., να επικαλεστούν τη μη ενεργοποίηση αυτού του δεσμού. Αυτό τι σημαίνει. Σημαίνει κατ'αρχάς ότι η ιστορία των Α.Σ. για να ανταποκριθεί στο ρόλο που τις τάχθηκε από το δεσμοδέτη, πρέπει να είναι μία συνειδητή παρέμβαση πρώτα και κύρια της Τ.Α. Και το λέω αυτό εν πλήρη, συνειδήσει, θεωρώ τον εαυτό μου άνθρωπο της Τ.Α., χωρίς να είμαι αιρετός. Πιστεύω ότι η Τ.Α. σαν δεσμός δεν πρόσεξε αυτό το συγκεκριμένο δεσμικό εργαλείο. Απόδειξη. Ενώ ο δεσμός αυτός αναφέρεται από το Νόμο 1416/84, η πρώτη παρέμβαση δεσμική με κάποια συνείδηση της ΚΕΔΚΕ έγινε στο συνέδριο της Καλαμάτας και επανήλθε πρόσφατα στο συνέδριο των Ιωαννίνων. Από κει και πέρα πιστεύω, ακόμη και σε επίπεδο ΤΕΔΚ, ο δεσμός του Α.Σ. δεν προσέχθηκε, δεν υποστηρίχθηκε τους δύσκολους χρόνους που πέρασε και που

περνάει. Θα αναφερθώ παρακάτω σ' αυτό το θέμα πιο συγκεκριμένα σε εμπειρίες αποφάσεων ΤΕΔΚ. Φυσικά η ωρίμανση στοχεύει πολύ περισσότερο τους ίδιους τους αιρετούς τους ίδιους τους κοινοτάρχες και θα πρέπει πλέον να ξεφύγει αυτός ο δεσμός από το κομματικό περίβλημα γιατί κάποτε θεωρήθηκε ως κομματική υποχρέωση η σύσταση των Α.Σ. με πολύ αρνητικά αποτελέσματα. Πρέπει, λοιπόν, οι άνθρωποι της Τ.Α. να εμπιστευθούν και συνειδητά να δουλέγουν γ' αυτό το δεσμό.

Η δεύτερη προϋπόθεση για να μπορέσει αυτός ο δεσμός να λειτουργήσει είναι ότι θα πρέπει να εξευρεθούν εκείνες οι διαδικασίες που θα στοχεύουν στην ενεργοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας. Ο Α.Σ. δεν είναι ούτε υπόθεση ειδικών αναπτυξιολόγων, ούτε τεσσάρων-πέντε προέδρων Κοινοτήτων. Αν δεν μπορέσουμε μέσω αυτού του δεσμού να κινητοποιήσουμε το σύνολο της Τοπικής κοινωνίας, και να αξιοποιήσουμε πρώτα και κύρια το ανθρωπινό δυναμικό αυτής της κοινωνίας τότε πιστεύω ότι ο δεσμός χάνει έναν από τα πιο ενεργά και δημιουργικά συστατικά του στοιχεία. Δεν είναι απλώς μία εταιρεία αναπτυξιακή που έρχεται να αξιοποιήσει κάποιους φυσικούς πόρους. Αν δεν υπάρχει δυναμικό ανθρωπινό, που θα δεχθεί να πάρει τις τύχες της ανάπτυξης του τόπου στα χέρια του, τότε δεν μπορούμε να μιλάμε για τοπική ανάπτυξη και ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Βασική και συνιστώσα διαδικασία για την ενεργοποίηση του ντόπιου δυναμικού είναι το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (ΤΑΠ) και χαίρομαι ιδιαίτερα που κάνω αυτή την έκκληση σαν οικονομολόγος στην αίθουσα του Τεχν. Επιμελητηρίου. Θα τονίσω παρακάτω την τρίτη προϋπόθεση. Για να μπορέσει ο Α.Σ. να δουλέψει θα πρέπει να δουλέψει, με προγραμματισμό. Να εκπονήσει δηλαδή το Τοπικό Αναπτυξιακό του Πρόγραμμα. Μία παρένθεση, γιατί πιστεύω ότι προβλέπεται και παρακάτω ή θα επανέλθουμε αργότερα κατά τη διάρκεια της ημερίδας. Το ΤΑΠ δεν είναι μία μελέτη άρτια, έστω πλήρη, επιστημονικά τεκμηριωμένη. Είναι προπαντός μία διαδικασία που δεν έχει καμμία σχέση με τις προδιαγραφές του Νόμου 716 περί Μελετών.

Είναι μία διαδικασία η οποία στοχεύει ακριβώς να βγάλει ένα ντοκουμέντο που θα αναφέρεται στις ιεραρχήσεις, στα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας, τις προτεραιότητες, τις χρηματοδοτήσεις και τις συγκεκριμένες ενέργειες, αλλά προπαντός είναι μία διαδικασία που στοχεύει να ενεργοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό να το βάλει σε προγραμματισμένη και συντονισμένη διαδικασία, να ανιχνεύσει αυτό που οι μελέτες δεν μπορούν να βγάλουν, την ποιότητα δηλαδή της ανάπτυξης. Είναι μία καθημερινή διαδικασία, που θα πρέπει η επιστημονική ομάδα μαζί της να κινητοποιήσει συνέχεια και ευρύτερες σφαίρες. Να αρχίσει από τους προέδρους των Κοινοτήτων, τα κοινοτικά συμβούλια, τα Δ.Σ. των τοπικών φορέων και να φτάσει μέχρι και το καφενείο. Η τέταρτη προϋπόθεση για να μπορέσει ο Α.Σ. να δουλέψει είναι η επιστημονική και τεχνοκρατική του υποστήριξη. Οσο και να λέγεται ότι δεν είναι μόνο επιστημονικό ή τεχνοκρατικό το πρόβλημα του Α.Σ. δυστυχώς ή ευτυχώς δεν μπορεί να δουλέψει χωρίς αυτή τη συγκεκριμένη υποστήριξη. Δυστυχώς ή ευτυχώς ο πρόεδρος της Κοινότητας και το Κοινοτικό Συμβούλιο δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες απαιτήσεις των σύγχρονων καιρών. Χρειάζεται συνειδητά η στελέχωση των Α.Σ. με ό,τι πιο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό υπάρχει στον τόπο και αν δεν υπάρχει καλό είναι να το εισάγουμε από έξω.

Και πέμπτη προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία των Αναπτυξιακών Συνδέσμων είναι ότι ο Α.Σ. δεν μπορεί να σταθεί σαν μία νησίδα Ανάπτυξης στο συγκεκριμένο τόπο. Πρέπει να συνάγει συμμαχίες σε όλο και μεγαλύτερα επίπεδα. Πιστεύω ότι απορρίφθηκε προ καιρού το ζήτημα της "νησίδας" και νομίζω ότι δεν μπορούμε να έχουμε μία ανάπτυξη έστω στα περιορισμένα επίπεδα και τα όρια ενός Συνδέσμου. Πρέπει οι Α.Σ. να προσπαθήσουν αφενός μεταξύ τους να συνδεθούν σε οριζόντιο επίπεδο αλλά και σε κάθετο επίπεδο θα πρέπει με οποιοδήποτε τρόπο να κατακτηθεί η συμμαχία σε Νομαρχιακό επίπεδο, σε περιφερειακό επίπεδο και σε κεντρικό επίπεδο.

Θα ήθελα να περάσω στο πως όσο πιο σύντομα μπορώ.

Η εμπειρία έδειξε ότι υπήρχαν δύο διαδικασίες σύστασης Α.Σ. Στη πρώτη διαδικασία, που ήταν και ο κανόνας, προχωρούσαμε στη σύσταση του Α.Σ. και κατόπιν προγραμματίζαμε κάποιες ενέργειες και έτσι φτάσαμε να έχουμε Συνδέσμους με 3-4 χρόνια λειτουργίας με κάποιες ενέργειες στην αρχή και σήμερα τελείως νεκρωμένους να παρακολουθούν τις εξελίξεις και βέβαια ελάχιστοι Α.Σ. έκαναν ένα ΤΑΠ στοιχειώδες, που θα προγραμματίζει τις ενέργειές τους για ένα χρονικό διάστημα και τις παρεμβάσεις τους. Υπάρχει και μία άλλη διαδικασία που είναι η εξαίρεση και η οποία όμως απέδειξε ότι είναι πολύ πιο σωστή. Το να προηγηθεί δηλαδή της σύστασης του Α.Σ. το ΤΑΠ. Είναι μία εμπειρία που θέλω να μεταφέρω εδώ με δύο λόγια και που έγινε στα παράλια του Νομού Λάρισας και τα αποτελέσματά του θα μπορούσαν να θεωρηθούν με τα σημερινά δεδομένα της πολύ εντυπωσιακά παρόλο που τα προβλήματα συνεχίζουν να υπάρχουν και εκεί.

Για τα προβλήματα τώρα των Α.Σ. Δεν θα αναφερθώ, όπως τόνισα και προηγουμένως σ'όλες τις διακηρύξεις. Κατ'αρχάς το κυρίαρχο πρόβλημα το ανέφερα και στην αρχή της εισήγησής μου και είναι η συνειδητή υποστήριξη του δεσμού από την ίδια την Τ.Α.

Θα σας αναφέρω ένα παράδειγμα για το τι εννοώ μ'αυτό το πρόβλημα. Στην ΤΕΔΚ Λάρισας συζητήθηκε έντονα ότι οι Α.Σ. εδώ και δύο χρόνια δεν είχαν καμμία επιχορήγηση, καμμία βοήθεια από το κράτος. Αν εξαιρέσουμε κάποια χρήματα που ήρθαν στον Α.Σ. γύρω στα 4 - 4,5 εκ. δρχ. το 1989 και κάποιες 900.000 επί εποχής Κατριβάνου, οι Α.Σ. δεν είχαν πάρει άλλη χρηματοδότηση. Εξαίρεση η τελευταία γύρω στο 1,5 εκ. που δόθηκε πριν ένα μήνα στους Α.Σ. Όταν όμως εκεί (στην ΤΕΔΚ Λάρισας) κατέβηκε η πρόταση ότι, εντάξει, το κράτος δεν στήριζε τους Α.Σ. σαν Τ. Α., σαν ΤΕΔΚ, δεν θα μπορούσαν οι Δήμοι κόβοντας 2-3 εκ. δρχ. και οι Κοινότητες 300 ή 400 χιλ. δρχ. να μαζέγουμε ένα κονδύλιο 50-60 εκ. σε επίπεδο Νομού για να ενισχύσουμε τους Α.Σ.;

Εκεί βέβαια εξεγέρθηκαν οι πάντες και με όλες τις δικαιολογίες που ακούσθηκαν ήταν μία απόδειξη ότι ο δεσμός του Α.Σ. δεν είναι ακόμη ώριμος να δεχθεί την υποστήριξη της Τ.Α. ή το αντίστροφο, αν θέλετε.

Το δεύτερο πρόβλημα είναι το πρόβλημα του νέου. Ολοι, όταν δημιουργείται ένας νέος δεσμός και λέω νέος, δυστυχώς, μετά οκτώ χρόνια από τη δεσμοδέτησή του και ουσιαστικά 4-5 χρόνια από τότε που μαζικά μπήκε στη ζωή μας με την εμφάνιση του ΕΑΠΤΑ, προσεγγίζεται με επιφύλαξη.

Δυστυχώς ακόμα και τώρα υπάρχουν υπηρεσίες οι οποίες αγνοούν το δεσμό, που δεν μπορούν να καταλάβουν τι σημαίνει Αναπτυξιακός Σύνδεσμος. Δεν μπορούν να καταλάβουν πως λειτουργεί, από το Δημόσιο Ταμείο μέχρι και υπηρεσίες της Νομαρχίας, έχω πολλά παραδείγματα και μπορώ αν θέλετε να τα αναφέρω. Επίσης είναι δύσκολο να καθοριστεί το έργο τους και σε ευρύτερες της Νομαρχίας υπηρεσίες, ιδιώτες κ.λπ., που έρχονται για πρώτη φορά σε επαφή μ'αυτό το δεσμό.

Το τρίτο πρόβλημά του είναι η επιστημονική στήριξή του. Είναι δραματική αυτή τη στιγμή η κατάσταση που επικρατεί στους Α.Σ. Και βέβαια το οικονομικό είναι το μεγάλο πρόβλημα του δεσμού στο οποίο δεν θέλω να αναφερθώ το ζήτη άλλωστε όλοι σας και ίσως αναφερθεί παρακάτω και στη συζήτηση.

Θα ήθελα τώρα με συντομία να παρουσιάσω την εμπειρία από τον Α.Σ. των παραλιών της Λάρισας που περιλαμβάνει 13 Κοινότητες, έχει πληθυσμό γύρω στις 12.500 κατοίκους και έκταση 470.000 στρεμ. Από το 1987-1989 ήταν στη διαδικασία κατάρτισης-εκπόνησης του Τ.Α.Π. της περιοχής. Με το που τέλειωσε το ΤΑΠ και το οποίο τέθηκε σαν βάση σύστασης του Α.Σ., συστάθηκε ο Α.Σ. Συμμετείχαν οι 11 από τις 13 Κοινότητες. Τα επιτεύγματά του είναι αρκετά σημαντικά. Είναι κατ'αρχάς ο μόνος φορέας που χρηματοδοτείται αυτή τη στιγμή από τα ΜΟΠ. Πήρε από τα ΜΟΠ γύρω στα 400 εκ. δρχ. Είναι ο μόνος φορέας που μπόρεσε λόγω οργάνωσης και ύπαρξης προγράμματος και κατάφερε να πάρει όλο το τουριστικό κομμάτι του ΕΑΠΤΑ (για το νομό Λάρισας) γύρω στα 500 εκ. δρχ. Αλλά εκείνο που είναι καθοριστικό πιστεύω

είναι οι πρωτοποριακές ενέργειές του σε διάφορους τομείς τις οποίες πρέπει να αναφέρω περιληπτικά.

Κατ'αρχάς δόθηκε μεγάλη βαρύτητα στο ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής και στην κινητοποίηση - ενεργοποίησή του.

Οι ενέργειες που στόχευαν ακριβώς στη νεολαία όπου μέσα από προγράμματα όπως το New for Europe, που δεν νομίζω να αξιοποιήθηκε στην περιοχή σας, εκατό (100) νεολαίοι της περιοχής ταξίδεψαν στο εξωτερικό και άλλοι τόσοι περίπου ήρθαν στην περιοχή σε μία προσπάθεια εμπλουτισμού με εμπειρίες της νεολαίας. Το αποτέλεσμα δικαιώνει αυτές τις προσπάθειες του Συνδέσμου γιατί οι νέοι σιγά-σιγά άρχισαν να δραστηριοποιούνται γύρω από τον Α.Σ. Η δεύτερη προσπάθειά του ήταν τα προγράμματα κατάρτισης όπου εκπαίδευσαν άλλα εκατό (100) άτομα στον Αγροτουρισμό για την αναβάθμιση της προσφοράς των υπηρεσιών της περιοχής που είναι πολύ χαμηλές. Δυστυχώς η προσπάθεια δεν συνεχίσθηκε, αφού η Γ.Γ. της περιφέρειας δεν ενέκρινε για το 1992 νέο πρόγραμμα κατάρτισης στο ίδιο θέμα. Και αυτό δυστυχώς ίσχυσε για όλους τους Συνδέσμους του Ν. Λάρισας.

Εκείνο επίσης που είναι σημαντικό, είναι ότι, επειδή ο Σύνδεσμος είχε συντάξει ΤΑΠ, μπόρεσε να διεκδικήσει συμμετοχή σε όλα τα Κοινοτικά Προγράμματα που προκηρύχθηκαν. Όπως π.χ. η περίπτωση του προγράμματος Leader. Πιστεύω ότι έκανε μία αξιόλογη πρόταση με βάση το ΤΑΠ. Υπέβαλε επίσης πρόταση στο δίκτυο RACINT, με τη συνεργασία Αναπτυξιακών Συνδέσμων από την Ιταλία και τη Γαλλία.

Η πρόταση βέβαια δεν εγκρίθηκε, όμως κερδίθηκαν συμμαχίες σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για μελλοντικές συνεργασίες. Οι προοπτικές των Αναπτυξιακών Συνδέσμων θα μπορούσαν να είναι ελπιδοφόρες. Φαντασθείτε έναν Νομό Μαγνησίας με τους ένδεκα Συνδέσμους, με ένδεκα Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, με ένδεκα συνειδητά Διοικητικά Συμβούλια, με ένδεκα τουλάχιστον επιστημονικούς συνεργάτες στους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους, με ένα Β' Βαθμό Τ.Α. και ένα πρόγραμμα σε επίπεδο Νομού που θα βγαίνει μέσα απ'αυτήν την επεξεργασία των ΤΑΠ. Δηλαδή Κοινωνικό διάλογο, συναίνεση,

προτάσεις των Κοιν. Φορέων κ.λ.π. Τότε μπορούμε να μιλάμε για μία άλλη πορεία Ανάπτυξης, για μία άλλη προοπτική και για μία άλλη εξέλιξη του τόπου. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε τον κ. Φεγγίτη και παρακαλώ αν υπάρχουν ερωτήσεις προς τον ομιλητή.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ

Μπορούν οι Α.Σ. με τη σημερινή τους δομή να συνεχίσουν το έργο που έχουν ταχθεί να υπηρετήσουν;

ΦΕΓΓΙΤΗΣ

Αν τηρηθούν οι προϋποθέσεις και οι όροι που ανέφερα στην ομιλία μου.

Ρ. ΖΗΣΗ

Το ΕΑΠΤΑ έδωσε το 1989 στους Α.Σ. γύρω στα 4,5 εκ. δρχ. Τώρα που το ΕΑΠΤΑ τελειώνει τι προβλέπεται να γίνει;

ΦΕΓΓΙΤΗΣ

Πιστεύω ότι θα υπάρξει ένα καινούργιο ΕΑΠΤΑ. Υπάρχουν διάφορες προτάσεις που ακούσθηκαν στα συνέδρια της ΚΕΔΚΕ. Ο χρόνος θα δείξει.

ΤΡ. ΝΤΕΛΕΔΗΜΟΣ

Οι Α.Σ. έχουν συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα. Μήπως η ανελαστικότητα των ορίων είναι εμπόδιο στην ανάπτυξη των Συνδέσμων, μήπως τα όρια πρέπει να είναι ελαστικά;

ΦΕΓΓΙΤΗΣ

Η οριστική Γεωγραφική ενότητα μπορεί να ορισθεί στην πράξη με την ανάπτυξη του Α.Σ. Με τη σύνταξη του ΤΑΠ αναδεικνύονται τα προβλήματα συνεργασίας των κοινοτήτων, τα κοινά προβλήματα κ.λπ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε και πάλι τον κ. Φεγγίτη και παρακαλώ τον κ. Μούχο να μας παρουσιάσει την εμπειρία του από τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους του Νομού Μαγνησίας.

ΜΟΥΧΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ**Αρχιτέκτων Μηχανικός**

Ο Νομός Μαγνησίας έχει 72 Κοινότητες και 7 Δήμους. Οι κοινότητες στην πλειοψηφία τους δεν έχουν το ελάχιστο αναγκαίο μέγεθος για να ασκήσουν ουσιαστικά τις αρμοδιότητές τους. Το πρόβλημα είναι οξύτερο καθώς το νέο δεσμικό πλαίσιο διευρύνει το πεδίο των δραστηριοτήτων των Ο.Τ.Α., όχι μόνο με την αύξηση των αρμοδιοτήτων στους κλασικούς τομείς των κοινωνικών και διοικητικών υπηρεσιών, αλλά και με την πρόβλεψη της ανεργούς συμμετοχής στις διαδικασίες τοπικής ανάπτυξης. Είναι, λοιπόν, φανερό ότι οι κοινότητες με αυτή τη διάρθρωση αδυνατούν να υποκινήσουν και να στηρίξουν αποτελεσματικά την τοπική ανάπτυξη.

Δεδομένου ότι σήμερα δεν είναι σκόπιμο και εφικτό να προωθηθεί η αναγκαστική συνένωση των Ο.Τ.Α. σε μεγαλύτερες πολιτικο-διοικητικές ενότητες, η διακοινοτική συνεργασία εμφανίζεται ως η καταλληλότερη λύση για το πρόβλημα του κατακερματισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Και αυτό, γιατί η διακοινοτική συνεργασία, εκτός των άλλων πλεονεκτημάτων της (όπως η προώθηση της κοινοτικής αλληλεγγύης και της συλλογικής πρωτοβουλίας), ξεπερνά το πρόβλημα της έλλειψης μιας αναγκαίας οργάνωσης και στελέχωσης, την οποία απαιτούν οι διαδικασίες παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και ανάπτυξης επενδυτικών πρωτοβουλιών. Η συνεργασία πολλών μικρότερων Ο.Τ.Α. δημιουργεί ένα μεγαλύτερο φορέα τοπικών υπηρεσιών και ανάπτυξης. Η διακοινοτική συνεργασία μπορεί να είναι τυπική ή άτυπη.

Άτυπη συνεργασία είναι εκείνη που δεν στηρίζεται σε υπάρχον δεσμικό πλαίσιο. Αποτελεί πρωτοβουλία των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και αφορά συνήθως οργάνωση κοινών εκδηλώσεων. Αντίθετα, η τυπική συνεργασία αναπτύσσεται στα πλαίσια κάποιων δεσμών, που αποτελούν και το νομικό της πλαίσιο.

Το δεσμικό πλαίσιο της διακοινοτικής συνεργασίας στη χώρα μας είναι ήδη αρκετά πλούσιο. Οι Ο.Τ.Α. έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν κοινές υπηρεσίες, να συστήσουν συνδέσμους για την παροχή υπηρεσιών, την εκτέλεση έργων, το σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων, καθώς και να συνεργαστούν στα πλαίσια μιας προγραμματικής σύμβασης. Πιο προωθημένες μορφές συνεργασίας μπορούν να θεωρηθούν η σύσταση αναπτυξιακών εταιριών και η δημιουργία διακοινοτικών επιχειρήσεων, για την εκμετάλλευση των τοπικών πόρων και την απασχόληση του ανθρώπινου δυναμικού. Τέλος, η εθελοντική συνένωση των Ο.Τ.Α. μπορεί να θεωρηθεί ως η πιο προωθημένη μορφή και αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης και επωφελούς διακοινοτικής συνεργασίας.

Οι αρχές που πρέπει να διέπουν τη διακοινοτική συνεργασία είναι:

- Η διακοινοτική συνεργασία πρέπει να είναι ελεύθερη

- Καμιά κοινότητα δεν πρέπει, κατ'αρχήν, να υποχρεώνεται σε συμμετοχή ή να πιέζεται να μην αποχωρήσει από συνεργασία που δεν την εξυπηρετεί. Εδώ πρέπει να σταθμίζεται με προσοχή η επίπτωση της απόφασης αυτής στο γενικότερο διακοινοτικό συμφέρον.
- Στην περίπτωση συνδέσμων, δεν πρέπει να παρακάμπτεται η βούληση των επιμέρους δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των ενδιαφερομένων πληθυσμών, ούτε να επιβάλλεται η ηγεμονία μιας μεγάλης πόλης πάνω στις μικρές.
- Τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια πρέπει να ενημερώνονται συνεχώς και να παρακολουθούν κανονικά το έργο των διακοινοτικών φορέων, χωρίς να επαναπαύονται από τη συμμετοχή των αντιπροσώπων τους.

Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι:

Το νομικό καθεστώς που διέπει τη σύσταση και λειτουργία των Αναπτυξιακών Συνδέσμων καθορίζεται από τη διάταξη του άρθρου 196 του Δ.Κ.Κ. (Π.Δ. 323/89) και από τις διατάξεις που διέπουν τους κοινούς Συνδέσμους.

1. Σύσταση

Οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι συνιστώνται στο πλαίσιο γεωγραφικών ενοτήτων με την ίδια διαδικασία που συνιστώνται και οι κοινοί Σύνδεσμοι, με τις εξής όμως διαφορές :

- α) Για τη σύστασή τους είναι απαραίτητη προϋπόθεση να έχουν προσδιορισθεί γεωγραφικές ενότητες.
- β) Την πρωτοβουλία και την κίνηση της διαδικασίας μπορεί να πάρει και ο Νομάρχης ή το Νομαρχιακό Συμβούλιο.

Για τον καθορισμό των γεωγραφικών ενοτήτων, που γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. με σύμφωνη γνώμη του Νομαρχιακού Συμβουλίου, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- α) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο προβαίνει σε κατ'αρχήν προσδιορισμό των γεωγραφικών ενοτήτων με απόφασή του, σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 196 του Δ.Κ.Κ. (γεωοικονομικά, κοινωνικά, συγκοινωνιακά).

β) Η απόφαση αποστέλλεται στους δήμους και τις κοινότητες του Νομού για να λάβουν γνώση τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια και να υποβάλλουν σχετικές προτάσεις με αποφάσεις τους. Οι αποφάσεις των συμβουλίων δεν είναι δεσμευτικές για το Νομαρχιακό Συμβούλιο, αφού ο νόμος δεν προβλέπει κάτι τέτοιο, είναι όμως ουσιαστικά απαραίτητο να δίνεται η δυνατότητα στους Ο.Τ.Α. να εκφράζουν τις απόψεις τους. Οι σχετικές αποφάσεις πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι πλήρως αιτιολογημένες.

γ) Οι σχετικές αποφάσεις των συμβουλίων αποστέλλονται στο Νομαρχιακό Συμβούλιο.

δ) Το Νομαρχιακό Συμβούλιο αποφασίζει αιτιολογημένα και προτείνει τις γεωγραφικές ενότητες.

ε) Η απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στέλνεται στο Υπουργείο Εσωτερικών για την έκδοση της σχετικής κοινής Υπουργικής Απόφασης.

Η κοινή Υπουργική Απόφαση αποστέλλεται στις Νομαρχίες και από τις Νομαρχίες στους ενδιαφερόμενους Ο.Τ.Α. για να λάβουν τις αποφάσεις σύστασης του Συνδέσμου.

2. Σκοποί σύστασης Αναπτυξιακού Συνδέσμου

Οι βασικοί σκοποί ενός Αναπτυξιακού Συνδέσμου είναι :

α) Η εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου και τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος.

β) Η υποβοήθηση των Ο.Τ.Α. του Συνδέσμου στην καταγραφή και ιεράρχηση των αναγκών, στην αξιολόγηση των αναγκαίων έργων τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού και στον προγραμματισμό τους.

γ) Η μελέτη, κατασκευή, διαχείριση και συντήρηση των έργων τεχνικής υποδομής και κοινωνικού εξοπλισμού που θα του αναθέσουν οι Ο.Τ.Α.

δ) Η προμήθεια μηχανικού εξοπλισμού και υλικών για την κατασκευή και συντήρηση των έργων.

ε) Η συλλογή, μεταφορά, διάθεση και επεξεργασία των απορριμμάτων καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής.

στ) Η κατάρτιση προγραμμάτων για την αξιοποίηση των τοπικών πλουτοπαραγωγικών πόρων και η υποστήριξη τοπικών παραγωγικών δραστηριοτήτων.

3) Ο προγραμματισμός και αναπτυξιακός ρόλος των Αναπτυξιακών Συνδέσμων.

Ο ρόλος των Αναπτυξιακών Συνδέσμων είναι ουσιαστικός για τον προγραμματισμό και τα αναπτυξιακά έργα σε τοπικό επίπεδο.

Ο νόμος 1622/86 δεσμοθετεί τη συμμετοχή των Αναπτυξιακών Συνδέσμων στη διαδικασία του προγραμματισμού της ανάπτυξης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Έτσι οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι μπορούν να διατυπώνουν προτάσεις στο Νομαρχιακό Συμβούλιο κατά την κατάρτιση του μεσοχρόνιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος για τα θέματα που αφορούν τη γεωγραφική ενότητα του Α.Σ. Επίσης, οι Α.Σ. είναι οι αρμόδιοι φορείς για την κατάρτιση των ετήσιων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ (ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΠΗΛΙΟΥ)

1) Διαπιστώνουμε τη νομιμότητα των αποφάσεων των κοινοτικών συμβουλίων Ζαγοράς, Τσαγκαράδας, Πουρίου, Κισσού, Ανηλίου, Μακρυρράχης, Αγίου Δημητρίου Πηλίου, Μουρεσίου, Ξουριχτίου, Λαμπινούς και Καλαμακίου που αναφέρονται στην παρ. 3 του σκεπτικού της παρούσας με τις οποίες συνιστούν Αναπτυξιακό Σύνδεσμο με την επωνυμία "Αναπτυξιακός Σύνδεσμος 1ης Γεωγραφικής Ενότητας Κοινοτήτων Ανατολικού Πηλίου"

2) Σκοποί του ανωτέρω Συνδέσμου είναι:

α) Η εκπόνηση χωροταξικού σχεδίου και η μελέτη προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής.

β) Η υποβοήθηση των ΟΤΑ του Συνδέσμου στην καταγραφή και ιεράρχηση των αναγκών, στην αξιολόγηση των αναγκαίων έργων υποδομής και στον προγραμματισμό τους.

- γ) Η δημιουργία ή η επέκταση τεχνικών υπηρεσιών και η στελέχωσή τους με το κατάλληλο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό.
- δ) Η μελέτη, κατασκευή, διαχείριση και συντήρηση των έργων τεχνικής υποδομής που θα τον συνδέτουν οι ΟΤΑ.
- ε) Προμήθεια μηχανημάτων και υλικών για την κατασκευή ή και συντήρηση των έργων.
- στ) Η προστασία του περιβάλλοντος.
- ζ) Η αντιπυρική προστασία της περιοχής.
- η) Η μελέτη, κατασκευή, διαχείριση και συντήρηση συστημάτων ύδρευσης και αποχέτευσης των ΟΤΑ.
- θ) Η καθαριότητα καθώς και η συλλογή, η αποκομιδή, η διάθεση και η επεξεργασία των απορριμμάτων.
- ι) Η προμήθεια και η διαχείριση συγκοινωνιακών μέσων.
- ια) Η μέριμνα για την εξασφάλιση των βοσκοτόπων.
3. Εσοδα του Αναπτυξιακού Συνδέσμου είναι:
- α) Εισφορά των μελών 2% επί των τακτικών εσόδων του προηγούμενου έτους κάθε κοινότητας ετησίως.
- β) Πρόσοδοι από την περιουσία του Συνδέσμου.
- γ) Δωρεές, επιχορηγήσεις και εισφορές από το δημόσιο ή άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή οργανισμούς, δωρεές ομογενών κ.λ.π.
- δ) Πρόσοδοι από τους φόρους, τέλη, δικαιώματα που επιβάλλονται υπέρ του Συνδέσμου
- ε) Επιχορηγήσεις από τους φορείς του δημοσίου τομέα (άρθρο 1, παρ. 6 Ν. 1256/82) για την εκτέλεση έργων, την κάλυψη διαφόρων δαπανών και την πληρωμή των αποδοχών του προσωπικού του Συνδέσμου.
4. Έδρα του Συνδέσμου ορίζεται η κοινότητα Κισσού.
5. Η χρονική διάρκεια του Συνδέσμου ορίζεται επ' αόριστον.
- Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην εφημερίδα της Κυβερνήσεων τ.Β'

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Ιστορικό

Μετά από ένα μεγάλο χρονικό διάστημα (2 χρόνια περίπου) από τη δημοσίευση του Νόμου 1416/84 ξεκίνησε η διαδικασία από το Νομαρχιακό Συμβούλιο για τον καθορισμό των γεωγραφικών ενοτήτων.

Με αλεπάλληλες συσκέψεις και συνελεύσεις τα Δημοτικά και Κοινοτικά Συμβούλια με το Νομαρχιακό Συμβούλιο οριστικοποίησαν μία πρόταση που καθόριζε 11 γεωγραφικές ενότητες στο Νομό Μαγνησίας. Πολλοί ΟΤΑ δέχτηκαν με επιφυλάξεις και αντιρρήσεις την γεωγραφική κατανομή που είχε γίνει με γεωγραφικά, χωροταξικά, οικονομικά και συγκοινωνικά κριτήρια και τελικά κατέληξαν στις εξής γεωγραφικές ενότητες.

1η Ενότητα : Δήμος Αλμυρού και κοινότητες Ευξεινουπόλεως,

Ανδότοπου, Φυλάκης, Ανάβρας, Κροκίου, Κωφών,
Κοκκωτών, Πλατάνου

2η Ενότητα : Κοινότητες Σούρπης, Πτελεού, Αμαλιαπόλεως,

Αγίας Τριάδας, Βρύναινας, Δρυμόνα, Αγίου
Ιωάννου, Αγίων Θεοδώρων, Αχιλλείου

3η Ενότητα : Κοινότητες Νέας Αγχιάλου, Μικροθηβών, Αϊδινίου

4η Ενότητα : Δήμος Βελεστίου και κοινότητες Περίβλεπτου,

Αγίου Γεωργίου Φερρών, Αερινού, Μικρού Περιβο-
λακίου, Ριζομύλου, Στεφανοβικείου

5η Ενότητα : Κοινότητες Καναλίων, Κεραμιδίου, Κερασέας,

Γλαφυρών

6η Ενότητα : Δήμος Ιωλκού και κοινότητες Πορταριάς,

Μακρυνίτσας, Σταγιατών, Αλλης Μεριάς,
Κατηχωρίου

7η Ενότητα : Δήμος Βόλου, Νέας Ιωνίας και Κοινότητες

Σέσκλου, Διμνίου

8η Ενότητα : Δήμοι Σκοπέλου, Σκιάθου και Κοινότητες

Γλώσσας, Κλήματος, Αλοννήσου

9η Ενότητα : Κοινότητες Ζαγοράς, Τσαγκαράδας, Πουρίου,
Κισσού, Ανηλίου, Μακρυρράχης, Αγίου Δημητρίου
Μουρесиού, Ξουρυχτίου, Λαμπινούς, Καλαμακίου

10η Ενότητα: Κοινότητες Αργαλαστής, Συκής, Ξυνόβρυσης
Μετοχίου, Μηλίνας, Λαύκου, Προμυρίου,
Τρικεριού

11η Ενότητα: Κοινότητες Αγριάς, Μηλεών, Νεοχωρίου,
Βυζίτσας, Πινακάτων, Καλών Νερών, Αφετών, Κάτω
Λεχωνίων, Ανω Λεχωνίων, Δράκειας, Αγίου
Λαυρεντίου, Αγίου Βλασσίου, Αγίου Γεωργίου
Νηλείας

Στα πλαίσια των γεωγραφικών ενότητων που προαναφέρθηκαν συστήθηκαν μέχρι σήμερα έξι (6) Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι, οι εξής :

1. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Νοτίου Πηλίου : Περιλαμβάνει τις κοινότητες της 10ης Γεωγραφικής ενότητας και έχει έδρα την Μηλίνα. Είναι ο πρώτος Α.Σ. που συστήθηκε τον Μάιο του 1989. Η πρώτη δραστηριότητα που ανέπτυξε ήταν η οργάνωση και διαχείριση των απορριμμάτων με την αγορά απορριμματοφόρων και άλλων μηχανημάτων.

2. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος "Κάρλα": Περιλαμβάνει τις κοινότητες της 5ης Γεωγραφικής ενότητας και έχει έδρα το Κανάλια. Συστήθηκε το Νοέμβριο του 1989. Η πρώτη δραστηριότητα είναι η οργάνωση και η διαχείριση των απορριμμάτων της περιοχής. Προχώρησε στην αγορά των σχετικών μηχανημάτων και στην κατασκευή και οργάνωση του σκουπιδότοπου.

3. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Ανατολικού Πηλίου: Περιλαμβάνει τις κοινότητες της 9ης Γεωγραφικής ενότητας και έχει έδρα τον Κισσό. Συστήθηκε το Μάρτιο του 91. Η πρώτη δραστηριότητα ήταν η εκπόνηση μελέτης ανάπτυξης της περιοχής καθώς και η οργάνωση και διαχείριση των

απορριμμάτων. Βρίσκεται στη φάση αγοράς των σχετικών μηχανημάτων και των κάδων.

4. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Βορείων Σποράδων: Περιλαμβάνει τους Δήμους και τις κοινότητες των νήσων Βορείων Σποράδων (8η Ενότητα) και έχει έδρα τη Σκιάδο. Συστήθηκε το Μάιο του 1991. Η πρώτη δραστηριότητα είναι η ανάληψη έργων οδοποιίας και ήδη έχουν ξεκινήσει οι πρώτες εργασίες.

5. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Φερρών: Περιλαμβάνει τους Δήμους και τις Κοινότητες της 4ης Γεωγραφικής Ενότητας και έχει έδρα το Βελεστίνο. Συστήθηκε τον Αύγουστο του 1991. Η πρώτη δραστηριότητα ήταν η ανάθεση για την εκπόνηση μελέτης ανάπτυξης της περιοχής καθώς και η οργάνωση και διαχείριση των απορριμμάτων. Βρίσκεται στη φάση της αγοράς των μηχανημάτων.

6. Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Κεντρικού Πηλίου: Περιλαμβάνει τους Δήμους και τις Κοινότητες της 6ης Γεωγραφικής ενότητας και έχει έδρα το Δήμο Ιωλκού. Συστήθηκε το Μάιο του 1992. Η πρώτη δραστηριότητα είναι η οργάνωση και διαχείριση των απορριμμάτων καθώς και η ανάθεση μελέτης για το αποχετευτικό δίκτυο της περιοχής.

Τέλος, στις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες δεν έχουν συσταθεί Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι. Ο κυριώτερος λόγος είναι ότι δεν συμφωνούν κάποιοι ΟΤΑ την ένταξή τους στη συγκεκριμένη γεωγραφική ενότητα και οπωσδήποτε στον φορέα που θα συσταθεί. Η έδρα καθώς επίσης και η οικονομική εισφορά στον Σύνδεσμο είναι ένας επίσης σημαντικός λόγος άρνησης για συμμετοχή στον Αν. Σύνδεσμο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε τον κ. Μούχο, παρακαλώ ερωτήσεις στον ομιλητή. Ο πρόεδρος της Ζαγοράς έχει το λόγο.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΥΤΣΑΦΤΗΣ Πρόεδρος κοινότητας Ζαγοράς

Κύριε πρόεδρε θα ήθελα να κάνω μερικές παρατηρήσεις σ' αυτά που είπε ο κ Μούχος και οι προηγούμενοι ομιλητές. Έχουν σχέση μ' αυτό που ακούσθηκε και αφορά τους κοινοτάρχες μας και το επιπεδό τους να αφομοιώσουν τους νέους δεσμούς όπως αυτός των Α.Σ.

Αυτό το θεωρώ δεδομένο και δικαιολογημένο. Υπάρχει ένα επίπεδο και μια νοοτροπία καχυπογίας απέναντι στους νέους δεσμούς. Ομως εκτός αυτού υπάρχουν βασικές πολιτιστικές διαφορές στις επιμέρους γεωγραφικές ενότητες το οποίο θεωρώ πολύ ουσιαστικό και βλέπω ότι πολύ λίγο λαμβάνεται ή λήφθηκε υπ' όψη μέχρι σήμερα. Ακόμη αυτή η καχυπογία ενισχύεται από τη γνώση των δυνατοτήτων που υπάρχουν για να διοικηθεί ένας Αναπτυξιακός Σύνδεσμος. Όταν τελικά ύστερα από πολλές συζητήσεις αποφασίσαμε ποοί είναι οι σκουπιδότοποι που εμείς προτεινάμε (και είμαστε οι μόνοι που προτεινάμε θέσεις σκουπιδοτόπων). Η Νομαρχία ανέλαβε να συντάξει τη μελέτη και ενώ έχει περάσει από τότε ένας χρόνος ακόμη περιμένουμε. Από την άλλη μεριά τρέχουμε και αγοράζουμε τα μηχανήματα και σε λίγο καιρό θα γεμίσουν τα χωριά μας μηχανήματα και δεν θα έχουμε ποιός να τα κινεί στη συνέχεια.

Έχει περάσει από τότε ένας χρόνος. Παίρνω ως παράδειγμα τον Α.Σ. Α. Πηλίου στον οποίο συμμετέχει και η κοινότητά μου.

Ο κ. Σαπουνάκης, ένας ειδικός σε θέματα Τ.Α., τον οποίο ευχαριστούμε, γιατί μπήκε στον κόπο να έλθει από την Αθήνα, έχει το λόγο στη συνέχεια. Θα μας αναπτύξει το θέμα "η Τ.Α. στις χώρες της Δ.Ευρώπης και τις σχέσεις των Α.Σ. και των Κοινοτικών προγραμμάτων"

ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ**Οικονομολόγος****Συμβουλος Τ.Α.**

Αφού σας ευχαριστήσω για την πρόσκληση, μπαίνω κατ'ευθείαν στο θέμα μου. Βέβαια, δεν θα αναφερθώ για όλα τα θέματα της Τ.Α., σ'όλες τις χώρες της ΕΟΚ.

Θα αναφερθώ κυρίως σε θέματα διακοινοτικής συνεργασίας στις Ευρωπαϊκές χώρες και στη συνέχεια σε θέματα Κοινοτικών Προγραμμάτων και Συνδέσμων. Αν δούμε όλες σχεδόν τις χώρες της ΕΟΚ, παρατηρούμε ότι από τη 10ετία του '60 και μετά εφάρμοσαν ριζικές διοικητικές και δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις στα θέματα της Τ.Α. Εφαρμόσθηκαν μεταρρυθμίσεις, που άλλαξαν ριζικά τη δομή της πρωτοβάθμιας Τ.Α., εφαρμόσθηκαν μεταρρυθμίσεις που επιβάλλανε μετά από αιτήματα και αγώνες πολλών χρόνων το Β' και Γ' βαθμό Τ.Α.

.....Επειδή στη συνέχεια δεν μαγνητοφωνήθηκε ο ομιλητής παραθέτουμε από την τελευταία δίμηνη Επιθεώρηση ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ απόσπασμα με στοιχεία για την Τ.Α. στη Δ. Ευρώπη.

1. ΔΥΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ: Πληθυσμός 61εκ. επιφάνεια 240.000 τ.χιλ.

Ομοσπ.κράτος

Επίπεδα: α) 11 Lander (κρατίδια από 15-35.000 τ.χιλ. επιφάνειας και από 700.000-17 εκ. κατοίκους

β) 234 Kreis (περιφέρειες) με μέση επιφάνεια 1000 τ.χιλ. και μέσο πληθυσμό 167.000 κατοίκους. υπάρχουν και 91 Kreisfreie-Stadte (πόλεις-περιφέρειες)

γ) 8.500 Δήμοι (ήταν 24.000 πριν τη μεταρρύθμιση του '78) και
κατανέμονται

μέχρι 1.000	κατ. το 37%
από 1.000 - 2.000	κατ. το 57%
από 1.000 - 100.000	κατ. το 5,3%
και πάνω από 100.000	κατ. το 0,7%

2. ΑΥΣΤΡΙΑ: Πληθυσμός 7.456.000 - Επιφάνεια 83.000 τ.χιλ. Ομοσπ.Κράτος

Επίπεδα α) 9 κρατίδια (Lander) με 10.000 τ.χιλ. μέση Επιφάνεια και
850.000 κατοίκους μέσο πληθυσμό

β) 2.300 Δήμους που κατανέμονται:

μέχρι	1.000	κατ. το	26%
από 1.000 -	5.000	κατ. το	67%
από 5.000 -	10.000	κατ. το	4%
από 10.000 -	20.000	κατ. το	2%
από 20.000 -	50.000	κατ. το	0,6%
και πάνω από	50.000	κατ. το	0,3%

3. ΒΕΛΓΙΟ: Πληθυσμός 9.900.000 κάτοικοι - Επιφάνεια 30.000 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) 3 Regions (περιφέρειες)

β) 9 Provinces (επαρχίες)

γ) 596 Δήμοι (πριν τη μεταρρύθμιση του '75 ήταν 2.359)

και κατανέμονται	μέχρι	1.000	κατ. το	0,1%
	από 1.000 -	2.000	κατ. το	1,9%
	από 2.000 -	10.000	κατ. το	50%
	από 10.000 -	50.000	κατ. το	42%
	από 50.000 -	100.000	κατ. το	4,6%
	και πάνω από	100.000	κατ. το	2%

4. ΔΑΝΙΑ: Πληθυσμός 5.100.000 κάτοικοι - επιφάνεια 43.000 τ.χιλ.

Επίπεδα α) 14 κομητείες (amtskommer) με μέση επιφ. 3.000 τ.χιλ.
και μέσο πληθυσμό 320.000 κατοίκους

β) 275 Δήμοι (πριν τη μεταρρύθμιση του '58 ήταν 1387)

και κατανέμονται	μέχρι	3.000	κατ. το	1%
	από 3.000 -	20.000	κατ. το	82,5%
	από 20.000 -	100.000	κατ. το	15%
	και πάνω από	100.000	κατ. το	1,5%

5. ΙΣΠΑΝΙΑ: Πληθυσμός 39.000.000 - Επιφάνεια 505.000 τ.χιλ.

Επίπεδα α) 17 αυτόνομες περιοχές

β) 50 επαρχίες

γ) 8027 Δήμοι που κατανέμονται

μέχρι	1.000	κατ. το	60%
από 1.000 -	5.000	κατ. το	27%
από 5.000 -	10.000	κατ. το	6%
από 10.000 -	50.000	κατ. το	5,5%
από 50.000 -	100.000	κατ. το	1%
και πάνω από	100.000	κατ. το	0,5%

6. ΓΑΛΛΙΑ: Πληθυσμός 53.000.000 κατ. - Επιφ. 549.999 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) 26 Περιφέρειες (regions) με μέση επιφάνεια 25.700 τ.χιλ.

και μέσο πληθυσμό 2,3 εκ. κατοίκους

β) 100 Νομοί (departments) με μέση επιφάνεια 5.600 τ.χιλ. και

μέσο πληθυσμό 500.000 κατοίκους

γ) Δύο υπερπόντιες περιοχές και τρεις μιτροπολιτικές (Τ.Ο.Π.)

δ) 36.527 Δήμοι το '87 και 36.433 το '82 που κατανέμονται

μέχρι	500	κατ. το	61%
από 500 -	1.000	κατ. το	18%
από 5.000 -	5.000	κατ. το	16,7%
από 5.000 -	10.000	κατ. το	2,2%
από 10.000 -	50.000	κατ. το	1,8%
και πάνω από	50.000	κατ. το	0,3%

Σημ. Με πρόσφατο Νόμο αρχίζει διαδικασία συγχωνεύσεων-συνενώσεων

7. ΙΤΑΛΙΑ: Πληθυσμός 57.400.000 κατ. - Επιφ. 301.000 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) 20 Περιφέρειες (Regioni) με μέση επιφάνεια 15.000 τ.χιλ. και

μέσο πληθυσμό 2,8 εκ. κατοίκους

β) Επαρχίες (Provincie) με μέση έκταση 3.000 τ.χιλ. και μέσο

πληθυσμό 600.000 κατοίκους
 γ) 8.074 Δήμους που κατανέμονται

μέχρι 1.000 κατ. το 22%
 από 1.000 - 10.000 κατ. το 62%
 από 10.000 - 50.000 κατ. το 8%
 και πάνω από 50.000 κατ. το 8%

Σημ. Με το νέο "Χάρτη Αυτοδιοίκησης" της Ιταλίας (N. 142/90) δεσμοδετούνται 1) οι μητροπολιτικές πόλεις (citta metropolitana) και οι regioni (Γ΄ βαθμός αυτοδιοίκησης) θα οριοθετήσουν τις "μητροπολιτικές ζώνες" και 2) ενισχύονται με στόχο συγχωνεύσεις Δήμων οι λεγόμενοι "Comuni Montagni" (Ορεινοί Δήμοι) ένα είδος "ομοσπονδίας μικρών ορεινών δήμων" σε υψόμετρα πάνω από 700 μέτρα.

8. ΙΡΛΑΝΔΙΑ: Πληθυσμός 3.500.000 κατ. - Επιφ. 70.000 τ.χιλ.

Επίπεδα α) 31 κομητείες
 β) 84 Δήμοι

9. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ: Πληθυσμός 400.000 κατ. - Επιφ. 3.000 τ.χιλ.

126 Δήμοι που κατανέμονται

μέχρι 500 κατ. το 11%
 από 500 - 1.000 κατ. το 36%
 από 1.000 - 3.000 κατ. το 35%
 από 3.000 - 5.000 κατ. το 8%
 από 5.000 - 10.000 κατ. το 5%
 και πάνω από 10.000 κατ. το 5%

Σημ. Επισημαίνουμε τις μικρές πληθυσμιακές παρουσίες και την υψηλότατη παραγωγική απασχόληση και εισόδημα.

10. ΟΛΛΑΝΔΙΑ: Πληθυσμός 14.600.000 κατ. - Επιφ. 37.400 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) 12 Επαρχίες με μέση επιφ. 3.000 τ.χιλ. και μέσο πληθυσμό 1.250.000 κατοίκους
 β) 714 Δήμοι (πριν το 1960 990 και το '85 853) και κατανέμονται

μέχρι	1.000	κατ. το	0,8%
από	1.000 - 2.000	κατ. το	3%
από	2.000 - 5.000	κατ. το	17,5%
από	5.000 - 10.000	κατ. το	27,2%
από	10.000 - 50.000	κατ. το	44%
από	50.000 - 100.000	κατ. το	5%
και πάνω από	100.000	κατ. το	2,5%

11. ΕΛΒΕΤΙΑ: Πληθυσμός 6.365 κατ. - Επιφ. 41.300 τ.χιλ. Ομοσπ.Κράτος

Επίπεδα: α) 26 Καντόνια με μέση Επιφ. 1.600. τ.χιλ. και μέσο πληθυσμό 240.000 κατοίκους

β) 3.000 Δήμοι που κατανέμονται

	ως	500	κατ. το	45%
από	500 -	1.000	κατ. το	34%
από	2.000 -	10.000	κατ. το	7,5%
και πάνω από	10.000	κατ. το	3%	

12. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ: Πληθυσμός 56.800.000 κατ.- Επιφ. 255.000 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) Περιφέρειες (11) με μέσο πληθυσμό 5 εκ. κατοίκους

β) Κομητείες (57) με μέση επιφ. 540 τ.χιλ. και πληθυσμό από 100.000 ως 2.000 κατοίκους

γ) Δήμοι (Districts)(481) με πληθυσμό από 48.000 ως 500.000 κατοίκους από τους οποίους 36, της Αγγλίας και Ουαλίας, υπήγονται σε μητροπολιτικές περιοχές.

Για λόγους μνήμης σημειώνεται ότι με τις παρεμβάσεις "στο τοπίο της Αυτοδιοίκησης" επί Θάτσερ (κατάργηση π.χ. της μητροπολιτικής περιοχής του "μείζοντος Λονδίνου" κλπ. υπάρχει μία αμφιβολία, στο κατά πόσο είναι "ενήμερη" η παρουσίαση.

13. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ: Πληθυσμός 10.300.000 κατ. - Επιφ. 92.000 τ.χιλ.

Επίπεδα: α) 2 νησιωτικές "Περιφέρειες"

β) 275 Δήμοι που κατανέμονται

ως 10.000 κατ. το 26%

από 10.000 - 50.000 κατ. το 61%

από 50.000 - 100.000 κατ. το 7,5%

και πάνω από 100.000 κατ. το 5,5%

14. Η ΕΛΛΑΔΑ:**α) 6022 Δήμοι και Κοινότητες** (ως διάκριση, υπάρχει μόνο στην Ελλάδα)

από τους οποίους (..και τις οποίες) το 53% έχουν πληθυσμό κάτω των 500 κατ. (από μηδέν (!) ως 500) και το 27% από 500-1000 κατ.

β) Και η "Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση "κρατείται" και τελεί υπό αναστολή παρά τις επιταγές του Συντάγματος και τη συμφωνία του Μάαστριχτ.

Σημ. Ως Πηγές της παρουσίασης, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία της "Ένωσης των Γάλλων Δημάρχων (AMF) "του Συμβουλίου των Δήμων και Περιφερειών της Ευρώπης" (CCRE) και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, βιβλιογραφία για την αποκέντρωση στην Ευρώπη και τα περιοδικά "Potete Locale" όργανο της Ιταλικής "Lega" (τεύχος 7-10/91 a Communes et Regions de France" κ.λ.π.) Κάποιες πρόσφατες εξελίξεις δεν αλλάζουν την εικόνα

.....συνέχεια από τα μαγνητοφωνημένα πρακτικά.

Τα Δημοτικά και Κοινοτικά έργα με την κλασική έννοια του όρου μπαίνουν σε Κοινοτικά προγράμματα που περνάνε μέσα από Υπουργεία, όπως το ΕΑΠΤΑ, το ΣΠΑ κλπ. Τα άλλα Κοινοτικά προγράμματα στα οποία μπορεί να μετέχει η Τ.Α. δεν καλύπτουν κατά μεγάλο ποσοστό τα Δημοτικά και Κοινοτικά έργα. Καλύπτουν άλλου τύπου ενέργειες. Υπάρχουν π.χ. προγράμματα ανεξάρτητα που τα συμπληρώνει ο ΟΤΑ και τα στέλνει κατ'ευθείαν στις Βρυξέλες. Αυτά όμως είναι προβλήματα καινοτομικά. Το δίκτυο ύδρευσης ή αποχέτευσης θα πρέπει να το βάλλεται στο τοπικό ή το περιφερειακό πρόγραμμα. Η ΕΟΚ χρηματοδοτεί π.χ. έργα που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση των ήπιων

μορφών ενέργειας. Έχουν χρηματοδοτηθεί αρκετοί ΟΤΑ στην Ελλάδα για να εγκαταστήσουν ανεμογεννήτριες, να κάνουν μικρά υδροηλεκτρικά έργα κλπ. Αυτό το πράγμα όμως συμφέρει στους ΟΤΑ που έχουν αφ'ενός ήπιες μορφές ενέργειας (ανέμους, υδατοπτώσεις κλπ.) και από την άλλη έχουν μεγάλο κόστος ηλεκτρικού ρεύματος για ύδρευση, για άρδευση και άρα τους συμφέρει να κάνουν μία επένδυση 120-150 εκ. δρχ. Το κλασικό παράδειγμα είναι τα νησιά που έχουν εργοστάσια αφαλάτωσης. Ενισχύονται οι ΟΤΑ με προγράμματα απ'ευθείας για την ένταξή τους στα δίκτυα. Οι αδελφοποιήσεις των ΟΤΑ στις χώρες της Κοινότητας. Ενισχύεται ένας ΟΤΑ για να ανταλλάξει εμπειρίες με άλλον ΟΤΑ. Εδώ μπαίνει ξανά το πρόβλημα της διακοινοτικής συνεργασίας. Ακόμη και το πρόγραμμα της αδελφοποίησης, που είναι ένα σχετικά εύκολο πρόγραμμα (συμπλήρωση τεσσάρων σελίδων) δηλαδή συμπλήρωση της αίτησης συνεργασίας, επιλογή του Δήμου που θα γίνει η αδελφοποίηση, αποστολή αντιπροσωπείας κλπ., φαίνεται ότι ξεπερνούν τις δυνατότητες μιας μικρής κοινότητας και άρα χρειάζεται μία διακοινοτική συνεργασία περισσότερων ΟΤΑ. Η συμμετοχή της ΕΟΚ είναι το 70% των εξόδων. Ο κ. Φεγγίτης είχε δίκιο, δηλαδή, φαίνεται ότι όσες κοινότητες κάνανε αδελφοποίηση, την κάνανε μέσω συνδέσμων. Οσον αφορά τα κριτήρια. Εδώ κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι πάντα είναι αντικειμενικά. Πάντως στην ΕΟΚ και αυτό φαίνεται και από τις προκηρύξεις τους, τα κριτήρια είναι πιο αντικειμενικά. Πρέπει βέβαια να συνοδεύεται, και αυτό έχει πάντα σημασία, με μία κατάλληλη εκστρατεία δημοσίων σχέσεων. Πρέπει οι ΟΤΑ να προβάλλουν και να γνωρίσουν την περιοχή τους στην Κοινότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Το λόγο έχει ο κ.Τάσιος για να υποβάλλει ερώτηση στον κ.Σαπουνάκη.

ΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Υπάρχουν αυτή τη στιγμή μελέτες. Είμαστε έτοιμοι για το 2ο πακέτο Ντελόρ. Γιατί πάντα η έλλειψη μελετών ήταν ένα τεράστιο πρόβλημα για τους μικρούς ΟΤΑ.

ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Εγώ θα μιλήσω ως μη τεχνικός στο χώρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου. Βλέπει κανείς ότι μόνο στην Ελλάδα η Τ.Α. και όχι μόνο, αλλά και ο ιδιωτικός τομέας αντιμετωπίζουν αυτό το πρόβλημα των μελετών ή υποβάλλουν προτάσεις και έχουν αυτή την τρομακτική δυσκολία στο να εκπονήσουν κάποιες μελέτες. Αυτό σημαίνει ότι κάπου κολλάει το σύστημα. Το σύστημα, δηλαδή μικροί ΟΤΑ, ΤΥΔΚ και Δήμοι με τις δικές τους υπηρεσίες, δεν είναι αποτελεσματικοί. Ποια είναι η λύση δεν είμαι εγώ που θα το πω. Αυτό που βλέπω είναι ότι δεν πάει άλλο. Πάντως και οι ίδιοι οι Κοινοτικοί Υπάλληλοι έχουν να το λένε, γιατί είναι πρόβλημα η σύνταξη των μελετών. Έχετε εδώ στην περιοχή σας την περίπτωση του τραίνου Βόλου-Μηλεών που καθυστερεί από το '86 λόγω έλλειψης μελετών.

Η τακτική ορισμένων Δημάρχων, που έχουν επιτυχία στα Κοινοτικά Προγράμματα, είναι ότι βάζω κάτι από το υστέρημά μου στην άκρη και κάνω μελέτες αναθέτοντάς τες στους ιδιώτες. Ποτέ δεν θα πάνε χαμένες. Αυτό έκανε π.χ. ο κ. Μπένος στην Καλαμάτα, έβαζε το 2% του προϋπολογισμού για μελέτες.

P. ΖΗΣΗ

Είπατε ότι στην Ιταλία μπορεί να γίνεται μεταφορά κάποιων υπηρεσιών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση όταν συστήσουν συνδέσμους ο ν. 1416 δεν προέβλεπε κάτι ανάλογο;

ΣΑΠΟΥΝΑΚΗΣ

Ο ν.1416 έχει διάφορες διατάξεις, με τις οποίες δίνει τη δυνατότητα στο κράτος να αποκεντρωθεί μόνο του. Η εμπειρία έδειξε ότι το κράτος δεν αποκεντρώνεται ποτέ μόνο του. Στην Ιταλία σου λέει ότι από τη στιγμή που θα συσταθεί ο Σύνδεσμος, ο Νομάρχης είναι υποχρεωμένος να πει στον τάδε υπάλληλο ότι είναι υπάλληλος πλέον του Συνδέσμου. Βέβαια, χωρίς να χάσει κανένα από τα δικαιώματά του ως υπάλληλος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Να ευχαριστήσουμε τον κ. Σαπουνάκη. Θα δώσω το λόγο στη συνέχεια στον Αντιδήμαρχο Βόλου κ. Στάμο για μία σύντομη παρέμβαση.

ΣΤΑΜΟΣ

Πριν ακούσω την τελευταία εισήγηση του κ. Σαπουνάκη μου είχε δημιουργηθεί η εντύπωση ότι η Α.Σ. και οι συνενώσεις Κοινοτήτων δεν προχωρούν με αποκλειστική ευθύνη των Δημάρχων και Κοινοταρχών. Αυτή η άποψη είναι λάθος. Εγώ πιστεύω ότι το θέμα είναι πολιτικό και μερικοί αρνούμαστε να το πούμε. Πρώτα-πρώτα από τη σημερινή ημερίδα απουσιάζουν παντελώς τα πολιτικά κόμματα, η ΤΕΔΚ και η Διοίκηση που στα λόγια μόνο συμφωνούν ότι η αποκέντρωση, η ανάπτυξη των Α.Σ. και οι συνενώσεις μικρών ΟΤΑ είναι όρος για την ανάπτυξη της χώρας και κυρίως της υπαίδρου.

Η πολιτεία η ίδια δεν θέλει την ανάπτυξη των ΟΤΑ. Ο Ν. 1416 και Ν. 1622 ήταν νόμοι ερμαφρόδιτοι. Έδωσαν κάποιες κατευθύνσεις μόνο. Η σημερινή κυβέρνηση, τότε αντιπολίτευση, ήταν αντίθετη και έκανε κινητοποιήσεις με τους δικούς της Κοινοτάρχες. Η τότε Κυβέρνηση δεσμοδέτησε τα ερμαφρόδιτα Νομ. Συμβούλια ως μεταβατικά, που λειτουργούν μέχρι σήμερα. Το ίδιο έγινε και με το Περιφερειακό Συμβούλιο. Αυτοί οι Θεσμοί χρησιμοποιούνται σήμερα με πολύ χειρότερο τρόπο από τη σημερινή πολιτική εξουσία. Ποιο είναι το

κίνητρο που θα δώσουμε στους Κοινοτάρχες για να συνενωθούν ή να προχωρήσουν στη σύσταση των Α.Σ. Μόνο ανκίνητρα υπάρχουν.

Με ποιο τρόπο έγινε πρόσφατα η κατανομή των κονδυλίων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) από το περιφερειακό Συμβούλιο. Εγινε με καθαρά κομματικά κριτήρια. Οι φιλικά προς την κυβέρνηση προσκείμενοι προεδροι-Δήμαρχοι έτυχαν ενίσχυσης των προγραμμάτων τους.

Μόνο στα λόγια στηρίζουμε την Τ.Α., στην πράξη πολύ λίγα γίνονται.

Χρειάζεται πολιτική βούληση για την ενίσχυση της Τ.Α. Στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, όπου προχώρησε ο δεσμός της διακοινοτικής συνεργασίας, υπήρχαν κίνητρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε τον κ. Στάμο για την παρέμβασή του και καλούμε στο Βήμα τον καλό συνάδελφο και Νομαρχιακό Σύμβουλο Μαγνησίας (Επαρχίας Βόλου) Τριαντ. Ντελεδήμο

Θέμα του, Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι & Δημοκρατικός Προγραμματισμός.

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΣ ΝΤΕΛΕΔΗΜΟΣ

πολιτικός μηχανικός

Νομαρχιακός Σύμβουλος Μαγνησίας

Ο άνθρωπος εκτός από παραγωγός και καταναλωτής είναι και πολιτικό όν και γι' αυτό η ευημερία του περικλείει και τη διάσταση της πολιτικής ικανοποίησης. Αυτή η ικανοποίηση μπορεί να επιτευχθεί με τη σταθερή και αδιάκοπη συμμετοχή του στα διάφορα κέντρα λήψης των αποφάσεων, πράγμα που με τη σειρά του επιτυγχάνεται κυρίως μέσα από την αποκέντρωση της εξουσίας και τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων και ισχυρότερων αποκεντρωμένων συμμετοχικών δεσμικών οργάνων.

Σήμερα είναι κοινά αποδεκτό ότι αφετηρία για τη λήψη αποφάσεων μιας αναπτυξιακής προσπάθειας θα πρέπει να είναι η βούληση και η συναίνεση του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τον δημοκρατικό προγραμματισμό και προωθείται μέσα από την ουσιαστική αποκέντρωση της Διοίκησης και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Με τον Δημοκρατικό προγραμματισμό, δηλαδή μέσα από συμμετοχικές και δημοκρατικές διαδικασίες στον σχεδιασμό, στην υλοποίηση και στην αναθεώρηση των αναπτυξιακών προγραμμάτων, γίνεται πράξη και ο ενεργός προγραμματισμός, δηλαδή η διατύπωση, η εκπόνηση και η υλοποίηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών έργων.

Η κατάρτιση ενός λειτουργικά ολοκληρωμένου αναπτυξιακού προγράμματος που ξεκινά από βασικές επιλογές και επιδιώξεις και καταλήγει σ'ένα σωστά αρθρωμένο πρόγραμμα έργων στους πιο σημαντικούς οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς της οικονομίας, προϋποθέτει ένα κατάλληλο δεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο, για την απρόσκοπτη ροή πληροφόρησης, για την αξιολόγηση των προτάσεων για την επίλυση των διαφορών, για τον συντονισμό των έργων και την παρακολούθηση της υλοποίησής τους, σε μία συνεχή και διαρκή πορεία αυτοδύναμης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Θα πρέπει να γίνει βέβαια σαφές ότι αυτοδύναμη ανάπτυξη δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση αυτάρκεια. Αντίθετα, σημαίνει τη συνεχή βελτίωση της ικανότητας για ποιοτικά διευρυμένη παραγωγή, για τεχνολογική ανάπτυξη και για καινοτομία. Η εξασφάλιση νέων θέσεων εργασίας, η αξιοποίηση του ανθρώπινου και φυσικού πλούτου της χώρας, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, αποτελούν προτεραιότητες μίας ανάπτυξης επικεντρωμένης στον άνθρωπο, μίας ανάπτυξης που οδηγεί στη δημιουργία μίας βιώσιμης και ευέλικτης κοινωνικής και παραγωγικής δομής που αναπλάθεται, προσαρμόζεται και εξελίσσεται.

Ο Δημοκρατικός προγραμματισμός αποτελεί το μέσον για μία αποκεντρωμένη αυτοδύναμη περιφερειακή ανάπτυξη.

Προϋπόθεση όμως για αποκέντρωση και αποσυγκέντρωση της κεντρικής εξουσίας είναι η ύπαρξη του αναγκαίου δεσμικού πλαισίου, απαραίτητου για τη

δημιουργία κοινωνικών δεσμών, που δ'ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σήμερα κατά τρόπο δημιουργικό.

Θεσμοί που προωθούν την αποκέντρωση και περιφερειακή ανάπτυξη, τη λαϊκή συμμετοχή, τις εργασιακές σχέσεις, το περιβάλλον, τις πολιτιστικές δραστηριότητες είναι όσο ποτέ αναγκαίοι για την τόνωση της κοινωνικής συνείδησης και συνοχής και για την αντιμετώπιση βασικών κοινωνικών προβλημάτων της εποχής μας.

Το σύνταγμα ορίζει (άρθρο 100) ότι η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα.

Και παρα κάτω (άρθρο 102) τονίζει:

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι λοιπές βαθμίδες ορίζονται με νόμο
2. Οι οργανισμοί Τ.Α. έχουν διοικητική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία.
3. Με νόμο μπορεί να προβλέπονται για εκτέλεση έργων ή παροχή υπηρεσιών αναγκαστικοί ή εκούσιοι σύνδεσμοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που διοικούνται από συμβούλιο με αιρετούς αντιπροσώπους κάθε δήμου ή κοινότητας οι οποίοι λαμβάνονται κατ'αναλογία του πληθυσμού τους.

Ετσι, εάν θέλουμε και επιδιώκουμε ένα κράτος απελευθερωμένο από τα περιφερειακά νομαρχιακά και τοπικά προβλήματα, ένα κράτος ικανό ν'ασχοληθεί αποδοτικά με τις μακροοικονομικές και κοινωνικές ισορροπίες, την πόλη κατά του πληθωρισμού και της ανεργίας, την χρηματοπιστωτική πολιτική και την αναδιανομή του εισοδήματος με την πρόνοια και τα μεγάλα εθνικά θέματα, θα πρέπει να εκχωρήσει όλες τις αρμοδιότητες και εξουσίες πέρα από τις επιτελικές στην Αυτοδιοίκηση.

Σε μία αυτοδιοίκηση ικανή να δραστηριοποιήσει τους πολίτες και τους φορείς τους, ν'αντλήσει δύναμη από τη συμμετοχή των παραγωγικών, επιστημονικών και κοινωνικών οργανώσεων και να την αξιοποιήσει μέσα στα πλαίσια του ολοκληρωμένου Δημοκρατικού προγραμματισμού.

Σε μία Αυτοδιοίκηση ανεξάρτητη από την κεντρική εξουσία και τις κρατικές επιχορηγήσεις, με σημαντικές και αυτοτελείς πηγές εσόδων μέσα από τη φορολογική αποκέντρωση που θα της επιτρέψουν να προγραμματίζει τις δραστηριότητές της, να σχεδιάζει την ανάπτυξη και γενικά να στέκεται αρωγός των πολιτών για αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους.

Σε μία Αυτοδιοίκηση που θα στηρίζεται σε τρεις ανεξάρτητες και αυτόνομες βαθμίδες που η κάθε μία θα έχει ίδιους πόρους, αποκλειστικές αρμοδιότητες και ξεχωριστό ρόλο για την ανάπτυξη.

Η λειτουργία του Δημοκρατικού προγραμματισμού θα διασφαλίσει τη συνεργασία των τριών βαθμίδων Αυτοδιοίκησης μεταξύ τους, αλλά και με την κεντρική εξουσία και θα έχει σαν αποτέλεσμα την ισόρροπη ανάπτυξη.

Στην ιστορική αλλά και συνταγματική υποχρέωση για οργάνωση του κράτους σύμφωνα με το αποκεντρωτικό σύστημα, η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο.

Η ενίσχυση της αποκέντρωσης, η αναβάθμιση των οργάνων τους, η συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για τα τοπικά ζητήματα, προϋποθέτουν σύγχρονα σχήματα Διοίκησης και οργάνωσης και γι'αυτό απαιτούνται βιώσιμα μεγέδη ΟΤΑ.

Η σημερινή εικόνα με τους 6000 ΟΤΑ το 84% των οποίων έχουν πληθυσμό από 50-1000 κατοίκους, δεν ανταποκρίνεται πλέον στις ανάγκες των νεών αρμοδιοτήτων του τοπικού προγραμματισμού και στις σύγχρονες απαιτήσεις των πολιτών.

Δεν είναι ασφαλώς τυχαίο ότι Ευρωπαϊκές χώρες, με πληθυσμό ανάλογο ή και μικρότερο από το δικό μας έχουν πολύ περιορισμένο αριθμό Δήμων και Κοινοτήτων. Παράδειγμα η Δανία με 5.000.000 κατοίκους έχει 250 ΟΤΑ, όσο και ο Νομός Μεσσηνίας με 150.000 κατοίκους. Η Σουηδία με 10.000.000 κατοίκους έχει 600 περίπου ΟΤΑ.

Ο δεσμός των αναπτυξιακών συνδέσμων (Ν. 1416/86) και των κινήτρων για συνένωση (Ν. 1622/86) αποτέλεσαν δετικά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή

στη δεκαετία του 80. Δυστυχώς, όμως στην πράξη ο ρυθμός υλοποίησης ήταν χαρακτηριστικά αργός.

Με τη δημιουργία ενός Αναπτυξιακού Συνδέσμου επιδιώκεται κύρια η συνολική και ορθολογική ανάπτυξη μίας συγκεκριμένης γεωγραφικής ενότητας, η ανάπτυξη διακοινοτικής συνεργασίας όλων των παραγόντων της περιοχής και η συμμετοχή όσων περισσότερων γίνεται κατοίκων στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Η συναίνεση μεταξύ των τοπικών φορέων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για κάθε προσπάθεια σχεδιασμού της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης ενός συνδέσμου. Στόχος της συναίνεσης δεν είναι βέβαια η άμβλυση των κοινωνικών και πολιτικών αντιθέσεων ή με άλλα λόγια συναίνεση δεν σημαίνει αναγκαστικά κοινωνική ειρήνη. Αντίθετα, συναίνεση με στόχο την τοπική ανάπτυξη σημαίνει δημιουργία καινούργιων κοινωνικών συμμαχιών και ενίσχυση της οριζόντιας επικοινωνίας.

Η γεωγραφική ενότητα, μέσα στην οποία σχεδιάζεται ένα τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, θα πρέπει να αποτελεί χώρο έκφρασης τοπικής αλληλεγγύης και συνεργασίας για επίλυση κοινών προβλημάτων και όχι απλή διοικητική διαίρεση.

Η διστακτικότητα απέναντι στη διακοινοτική συνεργασία αποτελεί φαινόμενο γνωστό μεταξύ των εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο φόβος εμπρός στη διοικητική συγχώνευση Κοινοτήτων, η δυσπιστία προς σε κάθε ενέργεια που θα μειώσει την ελευθερία κινήσεων της Κοινότητας, η αμφιβολία ως προς την αποτελεσματικότητα μίας κοινής μακροχρόνιας συνεργασίας, αποτελούν ομολογουμένως εμπόδια, που δύσκολα υπερπηδούνται προς στα πιθανά μελλοντικά οφέλη της συνεργασίας.

Από τους σημαντικότερους λόγους που υποδάλπεται η κατάσταση αυτή είναι το υπάρχον σύστημα πελατεικής παροχής πιστώσεων προς τους ΟΤΑ. Οι εκπρόσωποι της Τ.Α. που διαδέτουν σημαντικές προσωπικές επαφές και γνωριμίες σε νομαρχιακό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, δεν είναι πάντα έτοιμοι να ενταχθούν σε μία διαδικασία διακοινοτικής συνεργασίας εκτιμώντας ότι τίποτα δεν έχουν να κερδίσουν.

Γίνεται έτσι φανερό ότι η τοπική ανάπτυξη δεν θεσπίζεται, αλλά δημιουργείται, που σημαίνει πολύ απλά ότι η βούληση για σχεδιασμό της τοπικής ανάπτυξης δεν είναι αυτόματη στην τοπική κοινωνία, αλλά είναι αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης και συνεχούς εργασίας για την ευαισθητοποίηση των φορέων και των κατοίκων μιας περιοχής.

Έχοντας, λοιπόν, γνώση των δυσκολιών αυτών τα Δ.Σ. των αναπτυξιακών συνδέσμων καλούνται να ξεπεράσουν τα εμπόδια πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της περιοχής των μέσα από ένα τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Ετσι θα πρέπει να προχωρήσουν άμεσα σε τοπικό επίπεδο, σε συναντήσεις με εκπροσώπους φορέων και άλλων παραγόντων της τοπικής κοινωνίας.

Η επαφή των ατόμων και των φορέων είναι πολύ σημαντική μιά και αυτοί θα χρησιμεύσουν ως φορείς του μηνύματος της διακοινοτικής συνεργασίας. Σε νομαρχικό και περιφερειακό επίπεδο σε συναντήσεις με εκπροσώπους των έστω και υποβαθμισμένων σήμερα εκπροσώπων των Νομαρχιακών και περιφερειακών συμβουλίων με τον Νομάρχη και τις νομαρχιακές και περιφερειακές υπηρεσίες.

Η υποστήριξη των φορέων αυτών είναι απαραίτητη στη σημερινή φάση.

Στη συνέχεια και αφού προχωρήσουν στην καταγραφή και ανάλυση της υφιστάμενης σήμερα κατάστασης στη γεωγραφική ενότητα του συνδέσμου τους και αφού θέσουν τους βασικούς στόχους του Αναπτυξιακού προγράμματος, θα πρέπει να ευαισθητοποιήσουν προς την κατεύθυνση αυτή τους τοπικούς φορείς (π.χ. και κοινωνικές οργανώσεις).

Οι ενέργειες ευαισθητοποίησης μπορεί να έχουν τη μορφή συναντήσεων με κάθε φορέα.

Θέματα των συναντήσεων μπορεί να είναι:

- Η παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης
- Η ανάλυση της ιδέας του τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος
- Η παρουσίαση των πλεονεκτημάτων της διακοινοτικής

συνεργασίας

Συγκεντρώσεις φορέων κάθε κοινότητας. Θέματα των συγκεντρώσεων μπορεί να είναι :

- Η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης ως προς τη δυνατότητα επίλυσης σημαντικού μέρους των προβλημάτων μέσω της διακοινοτικής συνεργασίας
- Η ανάλυση της διαδικασίας επεξεργασίας ενός τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος
- Η επισήμανση των ιδιαιτεροτήτων κάθε κοινότητας

Παρατηρούμε δηλαδή ότι ο αποκεντρωμένος σχεδιασμός δεν είναι μία τεχνική επεξεργασία ενός αναπτυξιακού προγράμματος, αλλά είναι μία άλλη μορφή οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας. Δεν είναι προϊόν νόμων και κανόνων, αλλά συνιστώσα μίας συλλογικής προσπάθειας που βασίζεται στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Είναι η συνεχής και επίπονη αναζήτηση μίας ολοκληρωμένης απάντησης στα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας, είναι η δημιουργία μιας τοπικά ελεγχόμενης αναπτυξιακής δυνατότητας. Είναι παρεμβάσεις που στοχεύουν στη δημιουργία κοινούργιων κοινωνικών σχέσεων. Κοινωνικών σχέσεων που δέλουν τον πολίτη γνώστη, κοινωνό και συμμετοχο στο εθνικό και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και όχι ξεχασμένο στη γωνία.

Χρέος, λοιπόν, του κινήματος της Τ.Α. είναι να ενδιαφερθεί για την ενεργοποίηση του κάθε δημότη σε μία προσπάθεια εκσυγχρονισμού αλλά και εξανδρωπισμού της κοινωνίας μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε το συνάδελφο και Νομαρχιακό Σύμβουλο κ. Ντελεδήμο για την πολύ καλή θεωρητική παρουσίαση του θέματος και καλούμε στο βήμα την κα Εφη Βαλλιάντζα, πολ. μηχ. περιβαλλοντολόγο την οποία ευχαριστούμε που

ανταποκρίνεται πάντα στις προσκλήσεις του τμήματός μας. Θέμα της εισήγησής της οι χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων περιβάλλοντος

ΕΦΗ ΒΑΛΙΑΝΤΖΑ

Πολιτικός μηχανικός

περιβαντολόγος

Ευχαριστώ το ΤΕΕ για την πρόσκληση να συμβάλλω στα θέματα της ημερίδας. Βεβαίως, στο γνωστικό μου αντικείμενο, που είναι οι χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων περιβάλλοντος από την ΕΟΚ.

Η κοινοτική πολιτική στο περιβάλλον εφαρμόζεται με τρεις κυρίως τρόπους με κανονιστικά μέτρα από το 1972, με χρηματοοικονομικά και φορολογικά μέτρα που εφαρμόζονται κυρίως την τελευταία 10ετία, στα οποία και δίνει ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση. Μάλιστα το 1990 ένας απολογισμός στην Επιτροπή της ΕΟΚ έδειξε ότι μέχρι το 1987 δαπανώνταν 60 εκ. ECU το χρόνο για τα προγράμματα περιβάλλοντος οι δε προοπτικές για την 5ετία '88-'93 ήταν να αυξηθούν τα ποσά αυτά στα 4 δις ECU, από τα οποία το 90% θα είναι επενδύσεις σε έργα και προγράμματα.

Σύμφωνα με τον απολογισμό του '90, τα χρηματοδοτικά μέσα για το περιβάλλον ήταν κυρίως τριών μορφών, αυτά που αφορούσαν ακριβώς περιβαλλοντικά θέματα και ήταν έξι (6) στον αριθμό, εκείνα που αφορούσαν εμέσως περιβαλλοντικά θέματα και ήταν τέσσερα (4) στον αριθμό και προγράμματα που αφορούσαν τρίτες χώρες άλλα πέντε (5) τον αριθμό. Σύνολο δηλ. χρηματοδοτικά μέσα δέκα πέντε. Το καθένα απ'αυτά τα μέσα είχε υποπρογράμματα. Το σύνολο των υποπρογραμμάτων που λειτουργούσαν το '90 ήταν 42. Μπορώ να σας αναφέρω μία πληθώρα ονομάτων που αφορούν περιβαλλοντικά προγράμματα METSPA, ENVIRENG, LIFE, THERMIE. κλπ

Όμως το συμπέρασμα αυτού του απολογισμού ήταν ότι υπάρχει ανάγκη συντονισμού αυτών των προγραμμάτων, διότι το καθένα λειτουργούσε με το δικό του τρόπο, με τις δικές του διαδικασίες, με τα δικά του κριτήρια, με τις δικές του επιτροπές. Διαπιστώθηκε επίσης η αύξηση της αποτελεσματικότητας

αυτών των προγραμμάτων και κυρίως η ανάγκη να ενσωματωθεί η περιβαλλοντική πολιτική στις τομεακές πολιτικές της Κοινότητας.

Αυτό οδήγησε στην ανάγκη δημιουργίας ενός νέου χρηματοδοτικού μέσου και κυρίως σ' αυτό θα επικεντρώσω την ενημέρωσή μου σήμερα. Στο LIFE, που είναι άλλωστε ένα πρόγραμμα που τώρα δημιουργείται, είναι δηλαδή μελλοντική η δυνατότητα αξιοποίησής του, καθώς και στο νέο πρόγραμμα χρηματοδοτήσεων για έρευνα και τεχνολογία για το περιβάλλον, δηλαδή το πρόγραμμα '91-'94.

Το LIFE είναι ένας καινούργιος κανονισμός, ένα καινούργιο νομοθέτημα της κοινότητας που κανονίζει πώς θα αξιοποιούνται οι πόροι για την προστασία του περιβάλλοντος. Οι γενικοί στόχοι είναι:

Να συμβάλλει αυτή η χρηματοδότηση στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας, η οποία εκφράζεται με διάφορα προγράμματα. Σήμερα είναι στο 5ο χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Ο δεύτερο στόχος είναι να χρηματοδοτούνται δράσεις που προωθεί η ίδια η Κοινότητα και δίνει προτεραιότητα και βέβαια να χρηματοδοτηθούν χώρες που περιβρέχονται από τη Μεσόγειο καθώς και από τη Βαλτική που δεν ανήκουν στην ΕΟΚ.

Οι ειδικοί στόχοι του LIFE είναι 1) να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των διοικητικών μηχανισμών των χωρών της ΕΟΚ για την εφαρμογή περιβαλλοντικών διατάξεων, 2) Να ελεγχθεί και να μειωθεί η ρύπανση στις χώρες μέλη, 3) Να προστατευθούν οι ευαίσθητες ζώνες, 4) Να δοθεί τεχνική και χρηματοδοτική ενίσχυση στις τρίτες χώρες.

Αυτοί οι ειδικοί στόχοι πώς εκφράζονται τώρα και πως εντάσσονται στο LIFE. Ποιες ενέργειες χρηματοδοτεί το LIFE; Είναι:

- 1) Θα χρηματοδοτήσει στις χώρες απογραφές τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων
- 2) Κατάρτιση επιστημόνων διαχείρισης περιβάλλοντος
- 3) Εγκατάσταση δικτύων παρακολούθησης περιβάλλοντος (ποιότητας)
- 4) Ενέργειες ενημέρωσης ευαισθητοποίησης πολιτών σε ανάλογα θέματα

Αυτά αφορούν τον 1ο στόχο.

Στο 2ο στόχο:

- 1) Χρήση καθαρών τεχνολογιών σε διάφορους βιομηχανικούς κλάδους
- 2) Αποκατάσταση υποβαθμισμένων χωρών
- 3) Ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- 4) Τεχνικές ανακύκλωσης, όπου δίνεται ιδιαίτερη έμφαση
- 5) Περιβαλλοντικό έλεγχο των επιχειρήσεων

Στον 3ο στόχο θα χρηματοδοτηθούν ενέργειες που αφορούν

- 1) Αποκατάσταση φυτοκάλυψης σε χώρους πυγκαγιών, διάβρωσης ή ερημοποίησης
- 2) Ενέργειες καταπολέμησης και πρόληψης πυρκαγιών
- 3) Ενέργειες προστασίας της φύσης
- 4) Διατήρησης της παράδοσης

Τέλος, στον 4ο στόχο θα διατεθούν χρήματα για εισφορά σε διεθνείς οργανισμούς, που ασχολούνται με το περιβάλλον και τεχνική βοήθεια προς τρίτες χώρες.

Ποιες είναι οι μορφές χρηματοδότησης, πώς θα δώσει τα χρήματα η Κοινότητα; Θα τα δώσει είτε σαν συνχρηματοδότηση προγραμμάτων, με την έννοια του συνόλου ενεργειών, είτε σαν συνχρηματοδότηση έργων, είτε σαν επιδότηση επιτοκίων είτε σαν επιστρεφόμενες επιδοτήσεις, είτε σε τεχνική βοήθεια μ'ένα δίκτυο που δημιουργείται σε όλη την Ευρώπη.

Τώρα με ποια κριτήρια επιλέγονται τα έργα;

Το τρίπτυχο συνεργασίας κοινωνικών εταίρων, οικονομικών εταίρων και διοίκησης, είναι η γενική στρατηγική της ΕΟΚ στον τομέα του περιβάλλοντος. Το ότι η ευθύνη δηλαδή του περιβάλλοντος πρέπει να κατανέμενται σε όλους και όχι μόνο στη διοίκηση ή μόνο στα άτομά της. Είναι η αρχή της συνευθύνης.

Ενα άλλο στοιχείο προτίμησης θα είναι τα μεγάλης κλίμακας προγράμματα. Αυτά θα έχουν μεγαλύτερη τύχη στις χρηματοδοτήσεις. Οσον αφορά την

επιλογή των προγραμμάτων, ισχύει η αρχή της ισότιμης συνεργασίας. Εκείνοι που θα κρίνουν θα είναι μικτές επιτροπές των Κρατών, μελών και της Κοινότητας

Το LIFE αντλεί χρήματα από τον προϋπολογισμό της κοινότητας και αυτό είναι πολύ σημαντικό γιατί σημαίνει ότι μπορεί να έχει συνεχώς χρηματικούς πόρους. Αρα δεν είναι ευκαιριακό. Η συμμετοχή είναι από 30-100%, ανάλογα με τις ενέργειες. Ποια είναι τώρα η διαδικασία. Πρώτα-πρώτα η επιτροπή ορίζει τους ετήσιους άξονες των προτεραιοτήτων, σε συνεργασία με τις άλλες διευθύνσεις της ΕΟΚ και επίσης με τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, που εκπροσωπούνται σε κοινοτικό επίπεδο και είναι αρκετοί. Αφού γίνουν αυτές οι διαβουλεύσεις η επιτροπή υποβάλλει μία πρόταση στη Μόνιμη Συμβουλευτική Επιτροπή του LIFE, που έχει δεσμοδετηθεί με τον ίδιο τον κανονισμό LIFE. Και αποτελείται από εκπροσώπους των Κρατών μελών. Αυτή η επιτροπή είναι γνωμοδοτική, ενώ αποφασίζει η Επιτροπή (Κοινοτικοί και Επίτροποι). Ο καθορισμός αυτός των προτεραιοτήτων γίνεται τους τελευταίους μήνες κάθε έτους και τα κράτη μέλη έχουν προθεσμία μέχρι 31/3 του επόμενου έτους να υποβάλλουν τις αιτήσεις τους. Οι αιτήσεις αυτές υποβάλλονται με δύο διαδικασίες. Η μία είναι η διαδικασία η κρατική. Δηλαδή το κράτος μέλος κάνει μία πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος προκειμένου να δημιουργήσει την κρατική πρόταση. Η δεύτερη διαδικασία είναι η κοινοτική πρωτοβουλία. Προκαλεί η ίδια την εκδήλωση ενδιαφέροντος. Ο κανονισμός επιτρέπει να εκδηλώσουν ενδιαφέρον νομικά και φυσικά πρόσωπα. Έτσι και η Τ.Α. σε τέτοιες προσκλήσεις μπορεί να πάει απευθείας, χωρίς την κρατική παρέμβαση. Έχει, λοιπόν, σημασία να παρακολουθούμε αυτές τις προσκλήσεις εκδηλώσεως ενδιαφέροντος. Στη συνέχεια γίνεται η αξιολόγηση από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες (υπάρχει ήδη το δίκτυο όπως ανέφερα) και από τις αρμόδιες διευθύνσεις της ΕΟΚ

Το επόμενο βήμα είναι η εισήγηση της 11ης Δ/σης στη μόνιμη επιτροπή του LIFE για το ποια προγράμματα θα χρηματοδοτηθούν.

Ποια προγράμματα ενσωματώνονται στο LIFE. Είναι τα μεγάλα ήτοι:

το METSPA, το ARCAD, το ACEP κ.λ.π.

Το LIFE εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του '91. Προβλέπει μία σταδιακή εφαρμογή. Το πρώτο στάδιο λήγει το 1995, οπότε και θα γίνει ένας απολογισμός. Η απόφαση των Υπουργών είναι να προικοδοτήσουν το LIFE για το πρώτο στάδιο με 400 εκ. ECU. Και τα πρώτα 140 θα δαπανηθούν μέσα στο 1992. Αυτά, όσον αφορά το LIFE.

Να δούμε λίγο τώρα με ποια διαδικασία ενημέρωσης μαθαίνουν οι ενδιαφερόμενοι πότε υπάρχουν οι προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Βεβαίως, ο πιο σίγουρος τρόπος είναι η εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, όπου δημοσιεύονται υποχρεωτικά όλοι οι διαγωνισμοί. Αυτό επίσης γίνεται και με διάφορα προγράμματα Η/Υ. Υπάρχει το Υπουργείο Εθν. Οικονομίας, αλλά και μία εταιρία στην Αθήνα που μέσω Η/Υ μπορεί να σας ενημερώνουν για ότι δημοσιεύεται στην εφημερίδα της ΕΟΚ.

Ενας τρίτος τρόπος είναι να διατηρεί κανείς μία επαφή με την ΕΟΚ (έντυπο γραφείο κ.λ.π.) ή με τη Γενική Γραμματεία Ερευνας και Τεχνολογίας (κ. Σοφούλη).

Ευχαριστώ που είχατε την υπομονή να με ακούσετε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε την κα Βαλλιάντζα και παρακαλώ αν υπάρχουν ερωτήσεις προς την ομιλήτρια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΡΟΔΟΥΛΑ ΖΗΣΗ

Τώρα τελευταία έγινε κάποιο ευρετήριο προγραμμάτων από τον κ. Βαγενά νομίζω. Κάποιο ευρετήριο από την Επιτροπή της ΕΟΚ που θα μπορούσαν να ενημερώνονται Δήμοι και Κοινότητες. Είναι ένα βιβλίο σχετικά κατατοπιστικό,

είναι περισσότερο για κάποιον που έχει υπηρεσία τεκμηρίωσης και όχι για κάποιον που ενδιαφέρεται να συμμετέχει σε κάποιο πρόγραμμα. Έχει σταλεί σε πολλές υπηρεσίες και πρέπει να υπάρχει και στη βιβλιοθήκη του κεντρικού ΤΕΕ.

ΒΑΛΙΑΝΤΖΑ

Αυτό το βιβλίο είναι κάτι στατικό, ενώ αυτό το "Software" για το οποίο εγώ μίλησα είναι πράγματι κατατοπιστικό.

ΦΕΓΓΙΤΗΣ

Πράγματι, ήταν πολύ κατατοπιστικά αυτά τα οποία αναφέρθηκαν. Όμως αυτό που πρέπει να πω είναι ότι κανένας βασιλιάς, κανένας άρχοντας δεν χαρίζει εξουσίες, αυτές κατατιώνται. Το καλό και το κακό κράτος, κατά την άποψη μου, το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να βελτιώσει τον ανταγωνισμό μεταξύ αυτών που βρίσκονται την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το αλαζονικό κακό κράτος δυσκολεύει την ύπαρξη και λειτουργία της Τ.Α. ενώ ένα καλό κράτος απλώς αναβαθμίζει την ύπαρξη της Τ.Α.

Αλοίμονο, αν η Τοπική Αυτοδιοίκηση άφηνε στο κράτος να αναλάβει την ανέλιξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στο συγκεκριμένο ζήτημα για τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους ανέφερε ο πρόεδρος Ζαγοράς κάποια προβλήματα, τα οποία εγώ θεωρώ καθοριστικά.

1) Ταυτίστηκαν οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι με το έργο συγκομιδής και πετάγματος των απορριμμάτων. Έτσι πέρασε στην αντίληψη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ο ρόλος των Αναπτυξιακών Συνδέσμων ως δεσμού.

2) Από την μέχρι τώρα εμπειρία μου γνωρίζω ότι πρώτα προσπαδούμε να συστήσουμε τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους και μετά γάχνουμε να βρούμε το αντικείμενο με το οποίο θα ασχοληθούν και τον τρόπο συνεργασίας.

3) Υπάρχει το υπαρκτό πρόβλημα, το οποίο αναφέρθηκε και από τον πρόεδρο Ζαγοράς, αυτό της καχυποψίας της Κοινοτικής Διοίκησης. Γιατί στη δική μου κοινοτική έκταση τα απορρίμματα κ.λ.π.

Η κάνουμε το συμβόλαιο συνεργασίας, δηλαδή το Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα με συμφωνία όλων αυτών που συμμετέχουν, ώστε να υπάρχει και στήριξη των προσπαθειών. Είναι μία πολιτική που ο δεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν μπορεί να κατακτήσει.

4) Το παράδειγμα των πολιτιστικών διαφορών.

Διαφωνώ με την εισήγηση που θέλει τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους σαν το προοίμιο για τη συνένωση. Αυτό δεν μπορεί να συμβεί όπως στην ΕΟΚ, διότι υπάρχουν διαφορές στις κοινότητες. Για παράδειγμα, παρακολουθώντας λαϊκή συνέλευση σε κοινότητα στη Λάρισα, ακούστηκε ότι υπάρχουν κοινότητες που τις χωρίζουν μόνον ο ασφαλτοστρωμένος δρόμος. Αριστερά και δεξιά δεν συννεοήθηκαν και καλά κανανε, κατά τη δική μου άποψη γιατί τα χωριά είχαν διαφορετικό πολιτιστικό τρόπο ύπαρξης και το δικό τους τρόπο ζωής το καθένα. Το ένα για παράδειγμα αποτελούνται από κατοίκους ποντιακής καταγωγής με τα ήδη και έθιμα τα οποία τηρούσαν και έτσι είχε τις δικές του πολιτιστικές ιδιαιτερότητες.

Όλα αυτά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, διότι είναι αυτά πολιτικά ζητήματα και η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι ένας κατεξοχήν πολιτικός χώρος και πρέπει να έχει πολιτικές θέσεις και συγκεκριμένη στρατηγική. Παράδειγμα η παρέμβαση της ΤΕΔΚ στο περιφερειακό Συμβούλιο. Εγώ παρακολουθώ τέτοιου είδους συναντήσεις και δεν ντρέπομαι να ομολογήσω ότι με απογοητεύει η μιζέρια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και περισσότερο αυτό που με ανησυχεί είναι αυτή η επάρκεια την οποία αισθάνονται οι άρχοντες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Δεν αισθάνονται την ανάγκη ούτε να ενημερώσουν ούτε να συζητήσουν στο όργανό τους, ώστε να υπάρχει ενιαία άποψη.

Για παράδειγμα υπήρχε διαφωνία στο Νομαρχιακό Συμβούλιο. Και ερωτώ και τον κ. Στάμο, ο οποίος βρίσκεται εδώ. Ποια ήταν η θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο Περιφερειακό Συμβούλιο, όταν μοίραζε τους πόρους για τα

προγράμματα επιμόρφωσης; Υπήρχαν δύο απόψεις; Η μία άποψη ήταν ότι δεν έπρεπε να μοιραστούν προγράμματα στις κοινότητες, δάπρεπε να ζητηθεί η συμβολή της ΤΕΔΚ, η οποία θα μπορούσε να πει ποιοι οργανισμοί και ποια προγράμματα θα μπορούσαν να πάρουν οι κοινότητες και υπήρχε και η άλλη άποψη που έλεγε ότι έπρεπε να πάρουν και οι Δήμοι και Κοινότητες τα ίδια προγράμματα, ώστε να μάθουν και οι μικροί αυτά που κάνουν και οι μεγάλοι. Έτσι δόθηκαν 20 εκατομ. στο Βόλο και υπήρχαν και κοινότητες με 18 κατοίκους που πήραν 18 εκατομ. δρχ.

Έτσι βγήκαν καταγγελίες και έγραψε και ο Τοπικός Τύπος. Ποιά ήταν η δέση αυτών των μεγάλων της ΤΕΔΚ; Οι σύμβουλοι ανάπτυξης της Λάρισας έκαναν εισήγηση στην ΤΕΔΚ για να κάνει εισήγηση στη Γενική Γραμματεία της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τα εξής:

Ζητάμε μια οποιαδήποτε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ώστε να γίνεται έλεγχος αυτών των προγραμμάτων των οποίων δίνονται, ποιες εταιρίες τα αναλαμβάνουν και με ποιο τρόπο τα αξιοποιούν.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΑΣΙΟΣ

Πρόεδρος Καναλιών, μέλος Διοίκησης Αναπτυξιακού Συνδέσμου Κάρλας

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους γι'αυτή την ημερίδα, που μας έδωσε την ευκαιρία να ξαναφρεσκάρουμε ορισμένα πράγματα. Θα ήθελα να πω κι εγώ μέσα από την εμπειρία μου όλων αυτών των χρόνων ότι ξεκινήσαμε με πολύ αισιοδοξία, αλλά στην συνέχεια της προσπάθειας προσπάθεια υπήρξε η αλλαγή της κυβέρνησης, η οποία ταλαντευόταν, τουλάχιστον στην αρχή για 1 ή 2 χρόνια, αν θα προχωρήσουν οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι ή όχι. Το ότι είχαμε ξεκινήσει στον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Κάρλας και είχαμε προσλάβει υπάλληλο, τον οποίο στείλαμε και επιμορφώσαμε στην Αθήνα στην ΕΕΤΑΑ και όταν τελείωσε και θελήσαμε να τον προσλάβουμε δημιουργήθηκε το θέμα της μη πρόσληψης προσωπικού. Αλλά κατατίθενται πλέον ολοκληρωμένες

μελέτες. Έτσι αυτά τα άτομα είτε μπήκαν σε εταιρείες ή κατάθεσαν ολοκληρωμένα προγράμματα.

Το ζήτημα των σκουπιδιών πιστεύω ότι μπορεί να είναι η αρχή ζητημάτων που μπορούν να απασχολήσουν τους Αναπτυξιακούς Συνδέσμους. Ο σκουπιδότοπος είναι πιστεύω κάτι το σημαντικό και έχει μεγάλο κόστος. Δεν γίνεται να κοστίζουν τα μηχανήματα μόνο 20 εκατ. και οι πιστώσεις να είναι 5 εκατ. Ένα γκρέιντερ, αν παρθεί σε επίπεδο διακοινοτικό, τότε η κοινωνία ευαισθητοποιείται και μπορούν να προχωρήσουν έτσι τα προγράμματα κ.λπ.

Οι εμπειρίες ή κατά πόσο πρέπει να έχει ένα τόσο καλό πρόγραμμα για να μπορέσεις να το περάσεις μέσα στα Κοινοτικά (ΕΟΚ) προγράμματα. Και εκεί πάνω πάρα πολλές φορές απογοητεύονται και η τοπική Αυτοδιοίκηση και οι κοινοτάρχες και από κει και πέρα εγκαταλείπουν κάποιες προσπάθειες που αυτοί ξεκινάνε.

Διαφορετικές αντιλήψεις των οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης των ΤΕΔΚ - τότε - τώρα και πώς με πόση προχειρότητα και η Νομαρχία και η ΤΕΔΚ, όταν δείχνουν ότι πρόκειται να υποβάλλουμε προτάσεις για προγράμματα, όταν δεν υπάρχουν συγκεκριμένες ολοκληρωμένες μελέτες και στο παραπάνω να σου λένε υπάρχει αυτό το πρόγραμμα ετοίμασε και έχεις να κάνεις προτάσεις για το πρόγραμμα. Αφού οι προτάσεις υπάρχουν, έχουν γίνει επανειλημμένα συνέδρια και μέσα από 'κει πρέπει να βγουν ολοκληρωμένες οι προτάσεις και να γίνει μία συγκεκριμένη πρόταση και γιατί όχι για ολόκληρη τη Μαγνησία και να δοθούν προτεραιότητες. Πρώτα για μία περιοχή, Βελεστίνου, μετά στην περιοχή Αλμυρού και φυσικά στο Βόλο.

Μόνο έτσι θα μπορέσουμε, αν υπάρχει δηλαδή συγκεκριμένο πρόγραμμα ανάπτυξης του νομού, μόνο έτσι θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε.

Ήθελα να κάνω μία ερώτηση που δεν την έκανα πριν.

Εχουμε υποβάλλει μία πρόταση για την πρώην λίμνη Κάρλα. Αν επιδοτηθεί, αν προβλέπεται νάχει κάποια πίστωση;

ΒΑΛΛΙΑΤΖΑ

Έστειλε στο ΥΠΕΧΩΔΕ το Φλεβάρη μία εγκύκλιο. Αν ναι, αυτό που έστειλε το Φλεβάρη ήταν όπως σας είπα η Επιτροπή Συμβουλευτική περιβάλλοντος που καθορίζει, γνωματεύει μάλλον προς την κοινότητα για τον καθορισμό των αιτήσεων προτεραιοτήτων.

Λοιπόν, συνάδελφοι του ΥΠΕΧΩΔΕ, προκειμένου να πάνε έτοιμοι στην πρώτη συνεδρίαση της επιτροπής αυτής σαν χώρα κάναμε αυτή την προκήρυξη στο τεύχος του Τεχνικού Επιμελητηρίου, για να έχουν τα ενδιαφέροντα, όχι προτάσεις απλώς έτσι πολύ περιληπτικά τα ενδιαφέροντα που έχουν στη χώρα για να προτείνουν τους εθνικούς άξονες προτεραιότητας της Ελλάδας.

Όχι αυτό δεν αφορά επιλογή προγράμματος απλώς ενημέρωση των δικών μας εκπροσώπων στο ΥΠΕΧΩΔΕ, που θα πήγαιναν να πούνε οι άλλοι ενδιαφέρονται γι' αυτούς τους τομείς. Αυτό το νόημα εξυπηρετούσε η πρόταση που υποβάλλανε.

Τώρα, αφού γίνει η διαδικασία που σας εξήγησα, δηλαδή μέχρι τέλος του έτους να εκτεθούν οι κοινοτικές προτεραιότητες και εν τω μεταξύ να δημοσιευθούν οι εκδηλώσεις ενδιαφέροντος εθνικά ή κοινοτικά με βάση προτεραιότητες, εσείς θα πρέπει να επανυποβάλετε το ντοσιέ με τις λεπτομέρειες που θα λέει η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Αυτό ήταν μία αρχική πρόταση. Αλλά καλώς κάνατε και την υποβάλλατε για να ξέρετε και να το προτείνετε σαν εθνικό θέμα. Αλλά θα χρειαστεί άλλο ένα κύκλο, αυτό σας λέω. Δεν σημαίνει ότι αυτό δεν γίνεται κάθε χρόνο.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΑΣΙΟΣ

Ένα άλλο που θα ήθελα να σχολιάσω λίγο είναι οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι. Έχω την εντύπωση ότι λείπει κάτι.

Συμμετέχουν οι Κοινότητες, δηλαδή η Τοπική Αυτοδιοίκηση και δεν έχουν ενταγμένους όλους τους υπόλοιπους τοπικούς φορείς μέσα. Όσους πρέπει να

έχουν και γι'αυτό χρειάζεται μια στήριξη, μια Ανώνυμη Εταιρεία μεταξύ όλων αυτών των κοινοτήτων.

Μία δηλαδή στήριξη αυτού του Αναπτυξιακού Συνδέσμου, για να έχει πιο πολλούς ελιγμούς, αφού οι ίδιοι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι δεν έχουν τη δυνατότητα να προσκαλούν μέσα είτε αυτά λέγονται συνεταιρισμοί, είτε λέγονται άλλοι φορείς ή και ιδιώτες. Και δύο λόγια θα ήθελα να σχολιάσω το δήμαρχο του Βόλου. Είχε πει για διακοινοτικές πρωτοβουλίες, είχε βάλει και το θέμα του νερού, αν θυμάμαι το πρωί. Βέβαια, δεν ξεκινούν από τον ίδιο οι πρωτοβουλίες για τον ίδιο, όταν λέω τον Δήμο Βόλου, όχι τον ίδιο τον Δήμαρχο που έχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες για να προβάλλει συγκεκριμένες λύσεις όχι μόνο του Δήμου αλλά και της επαρχίας, η οποία επαρχία δεν έχει στήριξη τεχνική και εδώ το Τεχνικό Επιμελητήριο πρέπει να το δει λίγο συνολικά. Κάτι είχατε ξεκινήσει για μία σύσκεψη φορέων και οργανισμών Τ.Α. πάνω στο θέμα το υδροδοτικό σε πρώτη φάση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστούμε τον πρόεδρο τη κοινότητας Καναλιών και την κ.Βαλιάντζα για τις παρεμβάσεις τους και δίνουμε το λόγο στη συνέχεια στον πρόεδρο της κοινότητας Τσαγκαράδας και του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Α. Πηλίου.

ΒΑΙΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Πρόεδρος της Τσαγκαράδας & πρόεδρος Συνδέσμου Ανατολικού Πηλίου

Δεν θα ήθελα να σας απασχολήσω για πολύ, αφού μετά τη σύσκεψη της Νομαρχίας βρέθηκα να είμαι σαν αλεξιπτωτιστής στη σημερινή σας τόσο κρίσιμη σύσκεψη. Αλλά εμείς οι πρόεδροι έχουμε το εξής ευτύχημα.

Ενώ η μία υπηρεσία μας στέλνει επάνω δύο-τρεις μηχανικούς που κάνουν τις μελέτες η Νομαρχία μας καλεί να πάμε για τις ακτές, το Επιμελητήριο δεν μας

καλεί. Πληροφορούμεθα ότι γίνεται μία τόσο αξιόλογη ημερίδα και βλέπουμε πόσοι πρόεδροι είναι, μετριώνται, στα δάκτυλα του ενός χεριού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

κύριε πρόεδρε, θα μου συγχωρίσετε μια ένσταση.

Σας έχει καλέσει το Τεχν.Επιμελητήριο και γραπτώς και δια του τοπικού τύπου. Η απεργία των ΕΛΤΑ ίσως εμπόδισε την έγκαιρη παραλαβή της πρόσκλησής μας αλλά υπήρξε και τηλεφωνική πρόσκληση στην Κοινότητα γι' αυτό το ενδεχόμενο.

ΒΑΙΤΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Εν πάσει περιπτώσει το θέμα είναι οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι για τους οποίους εγώ τουλάχιστον στην περιοχή του Αν. Πηλίου είχα μία διαρκή προσπάθεια έξι ετών. Δεν μπόρεσα να το περάσω στην αρχή, γιατί συνυπήρξε και η συνένωση των κοινοτήτων και πολλοί πρόεδροι φοβήθηκαν ότι ξέρεις μας βάζουν στον προθάλαμο για να μπούμε στην Συνένωση.

Από όλους τους προέδρους και κατά τρόπο συγκινητικό μπορώ να πω με την προθυμία και των 11 κοινοταρχών και ευθύς αμέσως μετά την έναρξη της καινούργιας τετραετίας όλοι σε μία απλή υπόδειξη και οι 11 εδέχθησαν να συστήσουν τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο, χωρίς καμμία παράταση ή αμφιβολία χωρίς καμμία, ας πούμε, διστακτικότητα.

Οντως στις 5 Ιανουαρίου του 1991, που γινόταν η νέα εκλογή των αντιπροέδρων στο Α' συμβούλιο νέων διοικήσεων των Κοινοτήτων, με παρεκάλεσαν να αναλάβω την πρωτοβουλία να υλοποιήσω την απόφαση συστάσεως του συνδέσμου. Ζήτησα να μου φέρουν όλες τις αποφάσεις, για να επιταχύνω την έγκρισή τους από τη Νομαρχία, γιατί καταλαβαίνετε ότι οι 11 θα έμαχναν ακόμη να βρούμε τον αρμόδιο. Και όντως στις 7 Ιανουαρίου

κατατέθηκαν 11 αποφάσεις των 11 αυτών κοινοτήτων, που ζητούσαν τη σύσταση του Αναπτυξιακού Συνδέσμου.

Ζητήσαμε ακόμη και προτείναμε κάτι πρωτοφανές, το οποίο δέλω να πω ότι δεν υπάρχει σε άλλες περιοχές.

Ζητούσαν και πρότειναν χώρους τρεις κοινότητες από τις 11, για σκουπιδότοπο που αλλού γίνονται ολόκληρα συλλαλητήρια, οδοφράγματα και κακό μεγάλο μη τυχόν γίνει σκουπιδότοπος. Επειδή όμως είχαν την διαβεβαίωση, αφού εγώ αγωνίστηκα έξι χρόνια και για τη συνένωση, αλλά και για τους αναπτυξιακούς συνδέσμους, πλην όμως δεν μπόρεσα να βρω την ανάλογη κατανόηση από τους προηγούμενους κοινοτάρχες.

Την επόμενη τετραετία όμως προχωρήσαμε. Πιστέγαμε, για να απογοητευθούμε και πιστέγαμε γιατί; Διότι όπως είπε κάποιος ομιλητής προηγούμενος πρέπει πρώτα να ξεκινήσει από ενδογενείς επιθυμίες και όχι να μας το φέρουν καπέλλο από πάνω. Πράγματι, υπήρξε η ενδογενής επιθυμία και αυτό ήταν εκείνο που με ενθουσίασε και αφοσίωσα πάρα πολύ χρόνο περισσότερο για τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο λιγότερο για την κοινότητά μου.

Αφού έγινε ο Σύνδεσμος και αυτό προσέξτε το εσείς οι τεχνικοί, από τον Φεβρουάριο του 91 συνεστήδει μία 9μελής επιτροπή και βρέθηκαν εννέα κατευθύνσεις διαφόρων φορέων. Αρχαιολογία, πολεοδομία, τουρισμός κλπ σούμα 9. Αυτοί για να συγκεντρωθούν, να φτάσουν, να ελέγξουν την καταλληλότητα των σκουπιδότοπων.

Ετρεξα από το πρωί κατά τις 10 η ώρα να του συγκεντρώσω στο Βόλο και στη συνέχεια να συνεχίσω τον μαραθώνιο στις τρεις το μεσημέρι, αφού επισκέφθηκαν αυτοί οι 11 υπεύθυνοι υπηρεσιών αρχαιολογίας, τουρισμού, πολεοδομίας, δασαρχείου, γεωργίας, αστυνομία κλπ. Επειτα ο καθένας έπρεπε να επιδείξει την ισχύ της Υπηρεσίας, γιατί ξέρετε εμείς οι δημόσιοι υπάλληλοι, επειδή και γω ήμουν υπάλληλος του Δήμου Βόλου. Για να είσαι σοβαρός και να είναι σοβαρή η υπηρεσία που κάνεις πρέπει να λες όχι, έτσι και είπες ναι κάηκες, δεν είσαι τίποτα.

Χάνει το κύρος, δεν έχει κύρος, μόνο το όχι αναδεικνύει την Υπηρεσία.

Ατυχώς με όλες αυτές οι προσπάθειες το λέω και να το θυμηθείτε, γιατί εγώ δεν είμαι αποφασισμένος να ασχοληθώ άλλη τετραετία με την αυτοδιοίκηση, πιστεύω ότι κάτι θα γινόταν. Είχα πιστέψει με τον παραπροηγούμενο Νομάρχη, με τον παραπροηγούμενο τον κ. Καφαντάρη, διότι είχε πιστέψει και κείνος τι είναι Αναπτυξιακός Σύνδεσμος, τι ήτανε συνένωση τι δεν ήταν. Αναγκάστηκα να φτάσω μέχρι Θεσ/νίκη για να πείσω ορισμένους, διότι τότε αντιδρούσαν οι της πολιτικής της Ν. Δημοκρατίας ότι τάχα Σύνδεσμος θα πει συνένωση και ότι το κόμμα τάχα είναι αυτό το οποίο δεν επιθυμεί τη συνένωση. Και είπες τέτοιο πράγμα εσύ Βαίτη; Τραβάτε τον να τον διαγράψετε από το κόμμα. Δεν είμαι εγώ γραμμένος σε κανένα κόμμα. Ανέβηκα λοιπόν στη Θεσ/νίκη γιατί έμαθα ότι ο αρχηγός της Ν. Δημοκρατίας κ. Μητσοτάκης τότε είχε καλέσει τους προέδρους και τους δημάρχους της περιοχής Μακεδονίας για να τους μιλήσει για διάφορα κομματικά και μη κομματικά πράγματα. Έτσι δέλησα να ρωτήσω τον Μητσοτάκη από το ακροατήριο τι επιθυμεί η Νέα Δημοκρατία.

Και ρώτησα :

Επιθυμεί συνένωση των κοινοτήτων η Ν.Δ.; Επιθυμεί συγκρότηση συνδέσμων ή δεν επιθυμεί. Αν όχι να φύγω και εγώ αποκαρδιωμένος από το βάθος της αιθούσης με 2000 ανθρώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Πείτε μας κύριε Πρόεδρε η Νέα Δημοκρατία είναι υπέρ ή κατά της συνένωσης. Είναι υπέρ ή κατά των συνδέσμων. Θα ήθελα να το ακούσω από σας για να μη μου πει κανένας ότι δεν τ'άκουσες. Και κατά τη συνήθη έκφραση του ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας άρχισε και είπε ότι θάταν ευχής έργον να μπορούσε να γίνει και η συνένωση και η σύνδεση. Εμείς δέλουμε τη συνένωση.

Για συνένωση είπε ρωτήστε στην Αγγλία, στην Γαλλία να δείτε ότι οι μισοί γίναν έτσι και οι μισοί γίναν αλλιώς. Αλλά όχι με πολεμική δύο κομμάτων. Το αποτέλεσμα τώρα και τελειώνω.

Το αποτέλεσμα είναι ότι από πέρυσι περιμένουμε νάρθει θμελής επιτροπή για τον καθορισμό του σκουπιδότοπου.

Δια μέν τον πρώτο σκουπιδότοπο διαφώνησαν οι 5, στον δεύτερο οι 3 και στον τρίτο ο ένας.

Λοιπόν μ' αυτή την κατάντια της Διοίκησης, μ' αυτή την κατάντια των Υπηρεσιών τι ζητάμε απ' αυτούς τους έρμους τους Κοινοτάρχες. Και λέω αυτούς τους έρμους και βγάζω τον εαυτό μου έξω, επειδή 37 χρόνια υπηρέτησα στο Δήμο Βόλου και σα Διευθυντής

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Βαίτην

Υπάρχει μία ακόμη ερώτηση προς την κυρία Βαλλιιάτσα

ΚΟΝΤΟΡΙΖΟΣ πρόεδρος κοινότητας ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ

Ηθελα να σας ρωτήσω το εξής :

Υπάρχει ένα σοβαρό πρόβλημα αποχέτευσης.

1) Μπορεί να ενταχθεί στο LIFE

2) Πρέπει να υπάρχει μελέτη ή μόνο πρόταση; Και αν είναι μόνο πρόταση ποιος θα μας την κάνει;

3) Ακούσατε από το συνάδελφο Βαίτην ποιά είναι τα δεδομένα, επιτροπές, παραεπιτροπές. Ποιος θα μας κάνει αυτήν την πρόταση, για να κάνουμε επιτέλους αυτό το αποχετευτικό, γιατί έχουμε έντονο πρόβλημα μόλυνσης πηγών.

Ο Δήμος Ιωλκού δεν έχει νερό, επειδή εμείς που είμαστε πιο πάνω δεν δίνουμε τις πηγές μας.

Βαλλιιάτσα :

Εάν έχετε μαζί με το αποχετευτικό και τις εγκαταστάσεις καθαρισμού τότε είναι επιλέξιμο από το LIFE.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Το λόγο έχει ζητήσει ο πρόεδρος της κοινότητας Α.Λεχωνίων. Παρακαλώ κ. πρόεδρε.

ΜΕΓΑΔΗΜΟΣ Πρόεδρος κοινότητας Α.Λεχωνίων

Με το τελευταίο θέμα που αναφέρθηκε ο κ. Κοντορίζος για το νερό, ήρθε στο μυαλό μου ότι ίσως είναι ένα γενικότερο θέμα και δεν είναι ειδικό της κοινότητας Πορταριάς.

Θεωρώ δηλ. ότι το πρόβλημα του νερού, της μόλυνσης των νερών, είναι πολύ γενικότερο πρόβλημα, είναι πρόβλημα του Πηλίου.

Θέλω να ξεκινήσω από αυτό ότι προϋπόθεση για τη δημιουργία των συνδέσμων ανάπτυξης είναι η τοπική ανάπτυξη ή μάλλον το τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, όπως είπαν κάποιοι ομιλητές και κάποιος άλλος είπε ότι είναι η ύπαρξη πολιτικής βούλησης εγώ θα πω ότι είναι η επιστημονική τεκμηρίωση. Πέρα από το ότι δεν υπάρχει ένα ξεκαθαρισμένο νομικό πλαίσιο, τεχνική και οικονομική υποδομή δεν έχουμε αποσαφηνίσει πολλά πράγματα και αυτή η ημερίδα εδώ δεν μας έδωσε ξεκάθαρες γνώμες και δρόμους για μία μελλοντική συνεργασία. Δεν έχουμε ξεκαθαρισμένες απόψεις και μη νομίζουμε ότι ο πρόεδρος θα είναι εκείνος που θα δεσμευτεί για μία ολόκληρη περιοχή κατά το δοκούν, χωρίς να υπάρχουν κάποιες κατευθύνσεις. Δεν είπαμε ποια είναι η σχέση που θα δημιουργήσει ο Αναπτυξιακός Σύνδεσμος με τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ.

Βέβαια, μπορεί κάποιος να πει ότι οι Αναπτυξιακοί Σύνδεσμοι είναι ξεκάθαρο πράγμα, είναι οι γεωγραφικές ενότητες. Όμως πόσοι έχουν καταλάβει ποιος είναι ο ρόλος των αναπτυξιακών συνδέσμων. Νόμιζω πάρα πολύ λίγοι. Και για του λόγου το αληθές, απ' όλες τις διεργασίες που γίναν για να δημιουργηθούν οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι, το θέμα το οποίο συζητήθηκε ήταν η διάθεση και συλλογή απορριμάτων.

Σε τι κλίμακα, δεύτερον, θα δημιουργηθούν αυτοί οι σύνδεσμοι. Γιατί ο κ. Φεγγίτης μας είπε ότι είναι δυνατόν να υπάρχει μεγάλη κλίμακα, μικρή κλίμακα όπως αυτή του χάρτη να υπάρχει μεγαλύτερη κλίμακα σε επίπεδο Δήμου και ενδεχομένως σε επίπεδο περιφέρειας, τρίτη κλίμακα.

Είναι ένα σημαντικό, γιατί, αν συζητάμε για επίπεδο Δήμου, εμείς οι κοινοτάρχες δεν έχουμε λόγο να το συζητάμε. Να δούμε πόσο βαρύνουσα θα είναι αυτή η γνώμη.

Ο Ν. 1416/84 και 1622/86 για τη δημιουργία Γεωργικών Ενοτήτων και συνδέσμων δεν έγινε με δημοκρατική διαδικασία όπως είπε ο κ. Ντελεδήμος.

Δηλαδή ήρθε ουρανοκατέβατη προς τις Κοινότητες και ζητήθηκε από αυτές να πάρουν κάποια θέση. Με τέτοια διαδικασία πώς μπορούσαν να δεσμευτούν οι κοινότητες σ'ένα νόμο που κατά κάποιο τρόπο είχε πάρα πολλές δεσμεύσεις.

Αν υπάρχει οικονομικό πλαίσιο το οποίο ξεκαθαρίζει όλα αυτά τα πράγματα να δρομολογηθεί η δημιουργία Αναπτυξιακού Συνδέσμου. Γιατί πολλοί αναφέρουν το θέμα των επιχορηγήσεων. Δεν μας επιχορηγούν και επικρατεί αυτή η νοοτροπία να προλάβουμε να μη χάσουμε αυτές τις επιχορηγήσεις. Αυτά τα χρήματα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο να μη χάσουμε πιστώσεις.

Θα είναι προς αυτή την κατεύθυνση ή θα είναι ένας συγκεντρωτικός φορέας όπως τελευταία πολύ συζητήθηκε η δημιουργία Εταιρείας Ανάπτυξης;

Τώρα κάθε τομέας ανάπτυξης έχει ορισμένες ιδιαιτερότητες και οι ιδιαιτερότητες αυτές αλλάζουν σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα. Υπάρχει από διαφορετική νοοτροπία, υπάρχει η προσωπική γνώμη του εκπροσώπου των συνδέσμων. Υπάρχει η έλλειψη ενημέρωσης και ακόμη αδυναμία ενημέρωσης για αυτά τα ζητήματα. Πώς μπορεί αυτά τα πράγματα να μεταφερθούν σε ένα Κοινοτικό Συμβούλιο.

Γι'αυτό να μη λέμε ότι οι μόνοι υπεύθυνοι είναι τα Κοινοτικά Συμβούλια. Βασικότερο απ'όλα είναι η επιστημονική τεκμηρίωση, αυτό που είπαμε, η έλλειψη μίας ολοκληρωμένης μελέτης της γενικότερης περιοχής και ειδικότερα του Νομού, ώστε πάνω σ'αυτή την μελέτη να μπορούμε να μιλήσουμε με ορισμένα στάνταρντς για δεσμεύσεις και για υποχρεώσεις και για τον

προγραμματισμό που θα δοθεί σε κάθε επιμέρους Σύνδεσμο. Όλα αυτά δημιουργούν κάποια επιφυλακτικότητα ακόμη. Υπάρχει η ψυχολογία των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ ότι μπαίνοντας στον Α.Σ. δημιουργούνται ορισμένες υποχρεώσεις και αυτές οι υποχρεώσεις δεσμεύουν ένα γενικότερο σύνολο πολιτών και αυτό το σύνολο είμαστε εμείς εξουσιοδοτημένοι να το δεσμεύσουμε για ορισμένα σοβαρά θέματα.

Ευχαριστώ που με ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αγαπητοί φίλοι, εκπρόσωποι της Τ.Α. του Νομού Μαγνησίας .

Φίλοι προσκεκλημένοι, εισηγητές της σημερινής μας ημερίδας, που μπήκατε στον κόπο να έρθετε κοντά μας, αγαπητοί συνάδελφοι που παρακολουθήσατε την ημερίδα του Τμήματός μας.

Σας ευχαριστούμε για την συμμετοχή σας στην γόνιμη, πιστεύουμε, αυτή συζήτηση για τα θέματα που αφορούν την Τ.Α. Ελπίζουμε ότι και με την πρωτοβουλία του αυτή το ΤΕΕ έκανε μια ακόμη προσπάθεια στην ανάδειξη - συζήτηση και αντιμετώπιση κρίσιμων κοινωνικών θεμάτων, όπως άλλωστε το κάνει πολύ συχνά στα πλαίσια του ρόλου του ως τεχνικού συμβούλου της πολιτείας και του λαού.

επιμέλεια έκδοσης Ηλ. Ξηρακιάς Π.Μ.